II

*(Niet-wetgevingshandelingen)*

# VERORDENINGEN

## UITVOERINGSVERORDENING (EU) 2023/893 VAN DE COMMISSIE

**van 21 april 2023**

**tot wijziging van Verordening (EU) 2015/340 tot vaststelling van technische eisen en administratieve procedures met betrekking tot vergunningen en certificaten van luchtverkeersleiders**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2018/1139 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2018 inzake gemeenschappelijke regels op het gebied van burgerluchtvaart en tot oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart, en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 2111/2005, (EG) nr. 1008/2008, (EU) nr. 996/2010, (EU) nr. 376/2014 en de Richtlijnen 2014/30/EU en 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 552/2004 en (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EEG) nr. 3922/91 van de Raad ([1]), en met name de artikelen 50 en 53, artikel 62, leden 14 en 15, en artikel 72, lid 5,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) In Verordening (EU) 2015/340 van de Commissie ([2]) zijn technische eisen en administratieve procedures vastgesteld met betrekking tot vergunningen en certificaten van luchtverkeersleiders

(2) De beperkte flexibiliteit en beschikbaarheid van middelen voor luchtverkeersleiders in de Unie beperken de capaciteit van het Europees systeem voor luchtverkeersbeheer ("ATM"). Daarom zijn aanpassingen van het regelgevingskader betreffende de afgifte van vergunningen aan en de kwalificaties van luchtverkeersleiders nodig.

(3) Aangezien de luchtvaartsector zich snel ontwikkelt, moet Verordening (EU) 2015/340 worden geactualiseerd om ervoor te zorgen dat zij geschikt is voor het beoogde doel, kosteneffectief is en in overeenstemming is met de wereldwijd geldende normen en praktijken. Het is belangrijk om een eenvoudig systeem van kwalificaties op te zetten zonder overlappingen. De actualisering van de basisopleidingssyllabi moet zorgen voor een adequate afstemming op het regelgevingskader en de operationele behoeften.

(4) Het Agentschap van de Europese Unie voor de veiligheid van de luchtvaart ("het Agentschap") is van mening dat militaire opleidingen voor luchtverkeersleiders die momenteel in de lidstaten worden aangeboden, een hoog veiligheidsniveau kunnen bieden en vergelijkbaar zijn met de opleidingseisen voor civiele luchtverkeersleiders die zijn vastgelegd in Verordening (EU) 2015/340. Daarom moet bij de afgifte van EU-vergunningen voor luchtverkeersleiders rekening worden gehouden met nationale militaire opleidingen voor luchtverkeersleiders.

([1]) PB L 212 van 22.8.2018, blz. 1.

([2]) Verordening (EU) 2015/340 van de Commissie van 20 februari 2015 tot vaststelling van technische eisen en administratieve procedures met betrekking tot vergunningen en certificaten van luchtverkeersleiders overeenkomstig Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad, tot wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 923/2012 van de Commissie en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 805/2011 van de Commissie (PB L 63 van 6.3.2015, blz. 1).

(5) Na een aanvraag tot omzetting van een nationale vergunning voor militaire luchtverkeersleiders kan een vergunning voor leerling-luchtverkeersleider worden afgegeven, mits de militaire basisopleiding van de aanvrager voldoet aan de in Verordening (EU) 2015/340 vastgestelde initiële opleidingseisen op basis van het nationale omzettingsverslag en na voltooiing van eventuele aanvullende opleidingen die voortvloeien uit de in dat verslag opgenomen analyse van lacunes.

(6) Met het oog op die omzetting moeten nationale certificaten waaruit blijkt dat aan de toepasselijke nationale militaire eisen is voldaan, worden beschouwd als gelijkwaardig aan nationale militaire vergunningen van luchtverkeersleiders.

(7) Bij het opstellen van de opleiding voor een eenheidsaantekening voor de aanvrager, overeenkomstig bijlage I, ATCO.D.055, punt b), 7), moet rekening worden gehouden met eerder opgedane ervaring in het kader van de bepaling inzake militaire luchtverkeersleiding.

(8) De nationale bevoegde autoriteiten en de militaire autoriteiten van de lidstaten moeten samenwerken om te zorgen voor een efficiënte omzetting van nationale vergunningen van militaire luchtverkeersleiders in vergunningen voor leerling-luchtverkeersleiders.

(9) De in Verordening (EU) 2015/340 vastgestelde eisen voor autoriteiten moeten worden geactualiseerd in het licht van de technische vooruitgang. Daarnaast moet worden gezorgd voor samenhang tussen de eisen van Verordening (EU) 2015/340 en de eisen van Uitvoeringsverordening (EU) 2017/373 van de Commissie ([3]) en de Verordeningen (EU) nr. 965/2012 ([4]), (EU) nr. 1178/2011 ([5]) en (EU) nr. 139/2014 ([6]) van de Commissie, aangezien de autoriteit die verantwoordelijk is voor het toezicht op luchtverkeersleiders (Air Traffic Controllers, ATCO's) en opleidingsorganisaties in de meeste gevallen hetzelfde orgaan is voor meer dan één luchtvaartdomein. Deze verordening voorziet dus in een "totale systeembenadering", die een logische en technologisch consistente aanpak voor alle luchtvaartgebieden moet omvatten.

(10) De afstemming van Verordening (EU) 2015/340 op Verordening (EU) nr. 376/2014 van het Europees Parlement en de Raad ([7]) inzake het melden, analyseren en opvolgen van voorvallen in de burgerluchtvaart moet de rechtszekerheid vergroten en de toepassing van doeltreffende systemen voor de melding van voorvallen ondersteunen in het kader van het veiligheidsbeheer van organisaties.

(11) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het bij artikel 127, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1139 ingestelde comité,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

*Artikel 1*

Verordening (EU) 2015/340 wordt als volgt gewijzigd:

(1) artikel 1, lid 1, punt a), wordt vervangen door:

([3]) Uitvoeringsverordening (EU) 2017/373 van de Commissie van 1 maart 2017 tot vaststelling van de gemeenschappelijke eisen voor verleners van luchtverkeersbeheers-/luchtvaartnavigatiediensten en andere netwerkfuncties voor luchtverkeersbeheer en het toezicht daarop, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 482/2008, Uitvoeringsverordeningen (EU) nr. 1034/2011, (EU) nr. 1035/2011 en (EU) 2016/1377 en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 677/2011 (PB L 62 van 8.3.2017, blz. 1).

([4]) Verordening (EU) nr. 965/2012 van de Commissie van 5 oktober 2012 tot vaststelling van technische eisen en administratieve procedures voor vluchtuitvoering, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 296 van 25.10.2012, blz. 1).

([5]) Verordening (EU) nr. 1178/2011 van de Commissie van 3 november 2011 tot vaststelling van technische eisen en administratieve procedures met betrekking tot de bemanning van burgerluchtvaartuigen, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 311 van 25.11.2011, blz. 1).

([6]) Verordening (EU) nr. 139/2014 van de Commissie van 12 februari 2014 tot vaststelling van eisen en administratieve procedures met betrekking tot luchtvaartterreinen, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 44 van 14.2.2014, blz. 1).

([7]) Verordening (EU) nr. 376/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 inzake het melden, analyseren en opvolgen van voorvallen in de burgerluchtvaart en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 996/2010 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2003/42/EG van het Europees Parlement en de Raad en de Verordeningen (EG) nr. 1321/2007 en (EG) nr. 1330/2007 van de Commissie (PB L 122 van 24.4.2014, blz. 18).

"a) de regels en procedures voor de afgifte, handhaving, wijziging, beperking, opschorting of intrekking van vergunningen van luchtverkeersleiders en leerling-luchtverkeersleiders en bijbehorende bevoegdverklaringen en aantekeningen, met inbegrip van de regels en procedures voor de omzetting van tijdens militaire dienst verkregen nationale vergunningen van luchtverkeersleiders in vergunningen van luchtverkeersleiders van de Unie, en de rechten en verantwoordelijkheden van de houders van die vergunningen, bevoegdverklaringen en aantekeningen;";

(2) artikel 1, lid 2, punt a), wordt vervangen door:

"a) leerling-luchtverkeersleiders en luchtverkeersleiders die hun functie uitoefenen binnen het toepassingsgebied van Verordening (EU) 2018/1139;";

(3) artikel 3 wordt vervangen door:

"*Artikel 3*

**Het verlenen van luchtverkeersleidingsdiensten**

1. Luchtverkeersleidingsdiensten mogen alleen worden verleend door luchtverkeersleiders die gekwalificeerd zijn en houder zijn van een vergunning overeenkomstig deze verordening.

2. De lidstaten kunnen deze verordening toepassen op hun militair personeel dat diensten verleent aan het publiek.";

(4) artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

(a) punt 2 wordt vervangen door:

"2. "aanvaardbare wijzen van naleving": door het Agentschap vastgestelde niet-bindende normen waarin is aangegeven op welke wijze Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan kunnen worden nageleefd;";

(b) punt 5 wordt vervangen door:

"5. "alternatieve wijze van naleving": een alternatief voor een aanvaardbare wijze van naleving of een nieuwe wijze om Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan na te leven, in het geval het Agentschap geen bijbehorende aanvaardbare wijze van naleving heeft vastgesteld;";

(c) de volgende punten 7 bis en 7 ter worden ingevoegd:

"7 bis. "studiepunten": de erkenning van de opleiding die een luchtverkeersleider tijdens zijn militaire dienst heeft gevolgd met het oog op het aanvragen van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider overeenkomstig deze verordening;

7 ter. "nationaal omzettingsverslag": een verslag op basis waarvan studiepunten kunnen worden verleend voor voorafgaande opleiding van luchtverkeersleiders door de bevoegde autoriteit waarbij de aanvraag voor de afgifte van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider wordt ingediend;";

(d) punt 11 wordt vervangen door:

"11. "richtsnoeren": niet-bindende informatie die door het Agentschap is opgesteld ter illustratie van de betekenis van gedelegeerde of uitvoeringshandelingen, die wordt gebruikt om de toepassing van Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan te ondersteunen;";

(e) het volgende punt 14 bis wordt ingevoegd:

"14 bis. "aantekening op de vergunning": de op de vergunning aangebrachte en van de vergunning deel uitmakende machtiging waaruit een specifieke kwalificatie van de vergunninghouder blijkt. Dit is een algemene term die wordt gebruikt om de opname te beschrijven van aantekeningen van instructeurs voor opleiding op de werkplek, instructeurs synthetische opleidingstoestellen en beoordelaars, en aantekeningen inzake talenkennis.";

(f) punt 19 wordt vervangen door:

"19. "voorlopige onmogelijkheid": een tijdelijke toestand waarin de vergunninghouder verhinderd is de rechten uit te oefenen die verbonden zijn aan de vergunning in het geval zijn of haar bevoegdverklaringen, aantekeningen en medische certificaten geldig zijn;";

(g) het volgende punt 20 bis) wordt ingevoegd:

"20 bis) "bevoegdverklaring": de op een vergunning aangebrachte of daarmee samenhangende en van de vergunning deel uitmakende machtiging waarin speciale aan de vergunning verbonden voorwaarden, rechten of beperkingen zijn aangegeven;";

(h) punt 31) wordt vervangen door:

"31. "validering": een proces waarbij, door middel van de succesvolle voltooiing van een cursus voor een eenheidsaantekening die verband houdt met een bevoegdverklaring of een aantekening bij de bevoegdverklaring, de houder kan beginnen met het uitoefenen van de rechten van die bevoegdverklaring of aantekening.";

(5) artikel 7 wordt vervangen door:

"*Artikel 7*

**Overgangsbepalingen**

1. Vergunningen, bevoegdverklaringen en aantekeningen die zijn afgegeven in overeenstemming met de relevante bepalingen van nationale wetgeving die gebaseerd is op Richtlijn 2006/23/EG en vergunningen, bevoegdverklaringen en aantekeningen die zijn afgegeven overeenkomstig Verordening (EU) nr. 805/2011 worden geacht te zijn afgegeven overeenkomstig de onderhavige verordening.

2. Houders van de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding visueel (Aerodrome Control Visual — ADV) die niet in het bezit zijn van een bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding instrumenten (Aerodrome Control Instrument — ADI), blijven gemachtigd om luchtverkeersleidingsdiensten te verlenen aan luchtvaartterreinverkeer op een luchtvaartterrein dat geen gepubliceerde procedures voor instrumentnadering of -vertrek heeft, voor zover de geldigheid van de eenheidsaantekening met betrekking tot de ADV-bevoegdverklaring wordt gehandhaafd.";

(6) artikel 8 wordt vervangen door:

"*Artikel 8*

**Wijzigingen in bevoegdverklaringen en aantekeningen bij bevoegdverklaringen**

1. Uiterlijk op 4 augustus 2024 wijzigen de bevoegde autoriteiten de naam van de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding instrumenten (ADI) die is afgegeven vóór 4 augustus 2027 in een bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding, op een wijze die is vastgesteld door de bevoegde autoriteit.

2. De bevoegde autoriteiten geven geen vergunningen met een bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding visueel (ADV) af na 4 augustus 2024, behalve voor de in artikel 7, lid 2, bedoelde luchtverkeersleiders.

3. De bevoegde autoriteiten geven geen vergunningen met een aantekening bij de bevoegdverklaring luchtverkeersleiding (AIR), verkeersleiding aan grondverkeer (GMC), verkeerstorenleiding (TWR), verkeersleiding met behulp van grondsurveillanceapparatuur (GMS), plaatselijke verkeersleiding radar (RAD) en naderingsluchtverkeersleiding (TCL) af na 4 augustus 2024.

4. De rechten die zijn verbonden aan de aantekening bij de bevoegdverklaring luchtverkeersleiding (AIR), verkeersleiding aan grondverkeer (GMC) en verkeerstorenleiding (TWR) die zijn afgegeven vóór 4 augustus 2024, worden een onderdeel van de rechten van een bevoegdverklaring plaatselijke luchtverkeersleiding (ADC). Indien de uitoefening van de rechten van de houder beperkt is tot luchtverkeersleiding of verkeersleiding aan grondverkeer, wordt dit vermeld in de eenheidsaantekening, overeenkomstig ATCO.B.020, d), van bijlage I, op het moment van de naamswijziging van de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding instrumenten (ADI) in plaatselijke verkeersleiding (ADC) overeenkomstig lid 1 van dit artikel.

5. De rechten van de aantekening bij de bevoegdverklaring verkeersleiding met behulp van grondsurveillanceapparatuur (GMS) die is afgegeven vóór 4 augustus 2024 worden onderdeel van de rechten van de eenheidsaantekening die verband houdt met de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding.

6. De bevoegde autoriteiten wijzigen de naam van de aantekening bij de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding radar (RAD) die is afgegeven vóór 4 augustus 2024 in de aantekening bij de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding met behulp van grondsurveillanceapparatuur (SUR) op het ogenblik van de naamsverandering van de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding instrumenten (ADI) in plaatselijke verkeersleiding (ADC), overeenkomstig lid 1 van dit artikel.

7. De rechten van de aantekening bij de bevoegdverklaring naderingsluchtverkeersleiding (TCL) die is afgegeven vóór 4 augustus 2024 worden onderdeel van de rechten van de eenheidsaantekening die verband houdt met de bevoegdverklaring naderingsverkeersleiding surveillance (APS) of algemene verkeersleiding surveillance (ACS).";

(7) het volgende artikel 8 bis) wordt ingevoegd:

*"Artikel 8 bis*

**Omzetting van nationale vergunningen van militaire luchtverkeersleiders in vergunningen van leerling-luchtverkeersleiders**

1. Een houder van een door een lidstaat afgegeven nationale vergunning van militaire luchtverkeersleider kan een aanvraag indienen voor de omzetting van die vergunning in een vergunning van leerling-luchtverkeersleider als bedoeld in ATCO.B.001. De aanvraag voor de omzetting van een vergunning wordt ingediend bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de aanvrager dienst heeft gedaan.

2. De bevoegde autoriteit die de in lid 1 bedoelde aanvraag heeft ontvangen, verleent de aanvrager toestemming om aan te tonen dat aan de desbetreffende eisen van bijlage I (deel ATCO) is voldaan overeenkomstig het nationale omzettingsverslag dat door de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat is opgesteld.

3. Het nationale omzettingsverslag wordt door de bevoegde autoriteit van de betrokken lidstaat aan het Agentschap meegedeeld en:

(a) bevat een beschrijving van de nationale eisen op basis waarvan de militaire vergunningen van luchtverkeersleiders in die lidstaat worden afgegeven;

(b) bevat een beschrijving van de reikwijdte van de rechten van de punt a) bedoelde militaire vergunningen voor luchtverkeersleiders;

(c) geeft aan voor welke eisen van bijlage I (deel ATCO) studiepunten moeten worden verleend;

(d) geeft aan welke aanvullende opleiding, met inbegrip van de vereiste examens en beoordelingen, door de aanvragers moet worden gevolgd; de vereiste examens en beoordelingen worden uitgevoerd door een opleidingsorganisatie die voldoet aan de eisen van bijlage III (deel ATCO.OR) en die gecertificeerd is om een basisopleiding te geven met het oog op de afgifte van vergunningen van leerling-luchtverkeersleiders overeenkomstig deze verordening;

(e) bevat een verklaring waarin wordt bevestigd dat de naleving door de aanvrager van de in het nationale omzettingsverslag beschreven opleidings-, examen- en beoordelingsvereisten kan worden beschouwd als gelijkwaardig aan de succesvolle voltooiing van de krachtens deze verordening vereiste initiële opleiding met het oog op de afgifte van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider;

(f) gaat vergezeld van kopieën van alle relevante ondersteunende documentatie, met inbegrip van kopieën van de relevante nationale voorschriften en procedures, waaruit blijkt hoe de bevoegde autoriteit van de lidstaat de punt a) tot en met e) genoemde elementen heeft vastgesteld.";

(8) de bijlagen I tot en met IV worden gewijzigd overeenkomstig de bijlagen I tot en met IV bij deze verordening.

*Artikel 2*

**Datum van inwerkingtreding en toepassing**

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing vanaf 4 augustus 2024.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 21 april 2023.

*Voor de Commissie*
*De voorzitter*
Ursula VON DER LEYEN

*BIJLAGE I*

Bijlage I (DEEL ATCO) bij Verordening (EU) 2015/340 wordt als volgt gewijzigd:

1. ATCO.A.010 wordt vervangen door:

"**ATCO.A.010 Aanvraag tot wijziging van bevoegde autoriteit**

(a) Indien de houder de rechten van een eenheidsaantekening wil uitoefenen in een lidstaat waarvan de bevoegde autoriteit niet de instantie is die de vergunning heeft afgegeven, dient de houder een aanvraag tot wijziging van bevoegde autoriteit in bij de lidstaat waar die rechten zullen worden uitgeoefend overeenkomstig de door die autoriteit vastgestelde procedure. Daartoe wisselen de betrokken bevoegde autoriteiten alle relevante informatie uit die nodig is om de wijziging van bevoegde autoriteit en de inwisseling van de vergunning uit te voeren overeenkomstig de procedures bedoeld in ATCO.AR.B.001, punt c), en ATCO.AR.D.003.

(b) In afwijking van punt a) is een wijziging van de bevoegde autoriteit niet vereist wanneer alleen rechten van instructeur of beoordelaar voor synthetische opleidingstoestellen worden uitgeoefend in een omgeving voor synthetische opleidingstoestellen of wanneer de rechten van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider worden uitgeoefend.

c) Om de rechten van de vergunning te kunnen uitoefenen in een andere lidstaat dan die van afgifte van de vergunning, moet de houder van de vergunning voldoen aan de door de respectieve lidstaat vastgestelde taalvaardigheidseisen van ATCO.B.030.";

2. ATCO.A.015 wordt vervangen door:

"**ATCO.A.015 Uitoefening van de rechten van vergunningen en tijdelijke ongeschiktheid**

(a) De uitoefening van de door een vergunning verleende rechten is afhankelijk van de bevoegdverklaringen en aantekeningen bij de bevoegdverklaring, de geldigheid van de eenheidsaantekeningen en de aantekeningen op de vergunning en van het medisch certificaat, tenzij het medisch certificaat niet vereist is overeenkomstig punt b).

(b) Het medisch certificaat is niet vereist voor het uitoefenen van rechten van instructeur of beoordelaar in een omgeving voor synthetische opleidingstoestellen.

c) Vergunninghouders oefenen de rechten van hun vergunning niet uit als zij niet zeker weten of zij die wel veilig kunnen uitoefenen. In dat geval stellen zij de betrokken verlener van luchtvaartnavigatiediensten onmiddellijk in kennis van hun tijdelijke onbekwaamheid om de rechten van hun vergunning uit te oefenen.

d) Verleners van luchtvaartnavigatiediensten kunnen de houder van de vergunning tijdelijk onbekwaam verklaren als zij weet hebben van twijfel over de geschiktheid van de houder om de rechten van de vergunning veilig uit te oefenen.

e) Verleners van luchtvaartnavigatiediensten zorgen voor de opstelling en toepassing van objectieve, transparante en niet-discriminerende procedures om houders in staat te stellen zich tijdelijk onbekwaam te verklaren voor uitoefening van de rechten van hun vergunning overeenkomstig punt c), om de vergunninghouder tijdelijk onbekwaam te verklaren overeenkomstig punt d), en om de bevoegde autoriteit in kennis te stellen zoals bepaald in die procedure.

f) De in punt e) bedoelde procedures zijn opgenomen in het bekwaamhedenprogramma voor de eenheid overeenkomstig ATCO.B.025, punt a), 13).";

3. ATCO.B.001 wordt vervangen door:

"**ATCO.B.001 Vergunning van leerling-luchtverkeersleider**

a) Houders van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider mogen onder toezicht van een instructeur voor opleidingen op de werkplek luchtverkeersleidingsdiensten verlenen overeenkomstig de bevoegdverklaring(en) en aantekening(en) bij de bevoegdverklaringen in hun vergunning, en mogen een opleiding volgen voor (een) aanvullende aantekening(en) bij hun bevoegdverklaringen en eenheidsaantekening(en).

b) Aanvragers van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider:

1. zijn achttien jaar of ouder;

2. hebben, tijdens de twaalf maanden voorafgaand aan de aanvraag, bij een opleidingsorganisatie de initiële opleiding voltooid overeenkomstig de vereisten van bijlage III (deel ATCO.OR) die relevant zijn voor de bevoegdverklaring en, indien van toepassing, voor de aantekening bij de bevoegdverklaring, zoals bepaald in deel ATCO, subdeel D, afdeling 2;

3. zijn in het bezit van een geldig medisch certificaat, en

4. hebben blijk gegeven van een taalvaardigheidsniveau dat beantwoordt aan de vereisten van ATCO.B.030.

c) In de vergunning van leerling-luchtverkeersleider worden de taalvaardigheidsaantekening(en) en ten minste één bevoegdverklaring vermeld en, indien van toepassing, één aantekening bij een bevoegdverklaring.

d) De houder van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider die niet binnen één jaar na de datum van afgifte is begonnen met de uitoefening van de rechten van die vergunning of die de uitoefening van die rechten heeft onderbroken voor een periode van meer dan één jaar, mag alleen een opleiding op de werkplek beginnen of voortzetten met betrekking tot die bevoegdverklaring:

1. indien een opleidingsorganisatie die voldoet aan de eisen van bijlage III (deel ATCO.OR) en gecertificeerd is om een voor de bevoegdverklaring relevante initiële opleiding te geven, een beoordeling heeft uitgevoerd van eerdere bekwaamheid om na te gaan of de houder van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider nog steeds voldoet aan de voor die bevoegdverklaring relevante eisen, en

2. na te hebben voldaan aan de opleidingseisen die voortvloeien uit de in punt d), 1, bedoelde beoordeling.";

4. in ATCO.B.005 wordt punt e) vervangen door:

"e) De houder van een vergunning van luchtverkeersleider die niet binnen één jaar na de datum van afgifte is begonnen met de uitoefening van de rechten van die vergunning, mag alleen een opleiding op de werkplek beginnen met betrekking tot die bevoegdverklaring:

(1) indien een opleidingsorganisatie die voldoet aan de eisen van bijlage III (deel ATCO.OR) en gecertificeerd is om een voor de bevoegdverklaring relevante initiële opleiding te geven, een beoordeling heeft uitgevoerd van eerdere bekwaamheid om na te gaan of de eerdere bekwaamheid van de houder van een vergunning van luchtverkeersleider nog steeds voldoet aan de voor die bevoegdverklaring relevante eisen, en

(2) na te hebben voldaan aan de opleidingseisen die voortvloeien uit de in punt e), 1, bedoelde beoordeling.";

5. ATCO.B.010 wordt vervangen door:

"**ATCO.B.010 Bevoegdverklaringen van luchtverkeersleiders**

a) Vergunningen bevatten een of meer van de volgende bevoegdverklaringen om aan te geven welk type dienst de houder mag verlenen:

1. de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding (Aerodrome Control — ADC), die aangeeft dat de houder bevoegd is een luchtverkeersleidingsdienst te verlenen aan luchthavenverkeer;

2. de bevoegdverklaring naderingsverkeersleiding procedureel (Approach Control Procedural — APP), die aangeeft dat de houder bevoegd is een luchtverkeersleidingsdienst te verlenen aan aankomende, vertrekkende of doorvliegende luchtvaartuigen zonder gebruik van surveillanceapparatuur;

3. de bevoegdverklaring naderingsverkeersleiding surveillance (Approach Control Surveillance — APS), die aangeeft dat de houder bevoegd is een luchtverkeersleidingsdienst te verlenen aan aankomende, vertrekkende of doorvliegende luchtvaartuigen met gebruik van surveillanceapparatuur;

4. de bevoegdverklaring algemene verkeersleiding procedureel (Area Control Procedural — ACP), die aangeeft dat de houder bevoegd is een luchtverkeersleidingsdienst te verlenen aan luchtvaartuigen zonder gebruik van surveillanceapparatuur;

5. de bevoegdverklaring algemene verkeersleiding surveillance (Area Control Surveillance — ACS), die aangeeft dat de vergunninghouder bevoegd is een luchtverkeersleidingsdienst te verlenen aan luchtvaartuigen met gebruik van surveillanceapparatuur.

b) De houder van een bevoegdverklaring die de uitoefening van de aan die bevoegdverklaring verbonden rechten heeft onderbroken gedurende een periode van 4 of meer onmiddellijk voorafgaande jaren, mag alleen beginnen met een opleiding op de werkplek voor die bevoegdverklaring:

1. indien een opleidingsorganisatie die voldoet aan de eisen van bijlage III (deel ATCO.OR) en gecertificeerd is om een voor de bevoegdverklaring relevante opleiding te geven, een beoordeling van eerdere bekwaamheid heeft uitgevoerd om na te gaan of de houder van een bevoegdverklaring nog steeds voldoet aan de voor die bevoegdverklaring relevante eisen, en;

2. na te hebben voldaan aan de opleidingseisen die voortvloeien uit de in punt b), 1, bedoelde beoordeling.";

6. ATCO.B.015 wordt vervangen door:

"**ATCO.B.015 Aantekeningen bij bevoegdverklaringen**

a) Op de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding (ADC) kan de aantekening plaatselijke verkeersleiding surveillance (SUR) zijn aangebracht, waaruit blijkt dat de houder van de vergunning bevoegd is om plaatselijke verkeersleiding te verstrekken met behulp van surveillancesystemen.

b) Op de bevoegdverklaring naderingsverkeersleiding surveillance (Approach Control Surveillance — APS) kan een of meer van de volgende aantekeningen zijn aangebracht:

1. de aantekening precisienadering met radar (Precision Approach Radar — PAR), die aangeeft dat de houder bevoegd is om met behulp van precisienaderingsapparatuur vanaf de grond gecontroleerde precisienaderingen te verzorgen voor luchtvaartuigen in het laatste stadium van de nadering van de landingsbaan;

2. de aantekening nadering met surveillanceradar (Surveillance Radar Approach — SRA), die aangeeft dat de houder bevoegd is om met behulp van surveillanceapparatuur vanaf de grond gecontroleerde niet-precisienaderingen te verzorgen voor luchtvaartuigen in het laatste stadium van de nadering van de landingsbaan.

c) Op de bevoegdverklaring algemene verkeersleiding procedureel (Area Control Procedural — ACP) kan de aantekening oceaanverkeersleiding (Oceanic Control — OCN) zijn aangebracht, die aangeeft dat de houder bevoegd is om diensten te verlenen voor luchtvaartuigen in een oceaanluchtverkeersleidingsgebied.

d) Op de bevoegdverklaring algemene verkeersleiding surveillance (Area Control Surveillance — ACS) kan de OCN-aantekening zijn aangebracht, die aangeeft dat de houder bevoegd is om luchtverkeersleidingsdiensten te verlenen aan luchtvaartuigen in een oceaanluchtverkeersleidingsgebied.";

7. ATCO.B.020 wordt vervangen door:

"**ATCO.B.020 Eenheidsaantekeningen**

a) De eenheidsaantekening geeft aan dat de houder bevoegd is om diensten te verlenen voor een bepaalde sector, groep van sectoren en/of werkplek onder verantwoordelijkheid van een luchtverkeersleidingseenheid.

b) Aanvragers van een eenheidsaantekening hebben een cursus voor een eenheidsaantekening voltooid overeenkomstig de vereisten van deel ATCO, subdeel D, afdeling 3.

c) In afwijking van punt b) kan de fase van de opleiding op de werkplek in deel ATCO, subdeel D, afdeling 3, niet vereist zijn wanneer de eenheidsaantekening wordt afgegeven in verband met de afgifte van een tijdelijke vergunning voor de opleiding op de werkplek voor dezelfde eenheid.

(d) Beperkingen met betrekking tot de uitoefening van de rechten van de bevoegdverklaring plaatselijke luchtverkeersleiding (Aerodrome Control — ADC) moeten worden vermeld in de eenheidsaantekening.

e) Aanvragers van een eenheidsaantekening die hun bevoegde autoriteit wijzigen overeenkomstig ATCO.A.010 moeten niet alleen voldoen aan de in ATCO.B.020, punt b), genoemde vereisten maar bovendien ook aan de eisen van ATCO.D.060, punt f).

f) Voor luchtverkeersleiders die diensten verlenen aan luchtvaartuigen die vliegproeven uitvoeren, kan de bevoegde autoriteit, naast de eisen van punt b), aanvullende eisen stellen.

g) De geldigheidsperiode van eenheidsaantekeningen is bepaald in het bekwaamhedenprogramma voor de eenheid. Deze periode bedraagt hoogstens 3 jaar.

h) De geldigheidsperiode van eenheidsaantekeningen voor eerste afgifte en verlenging begint uiterlijk dertig dagen na de datum waarop de beoordeling met succes is voltooid.

i) Eenheidsaantekeningen worden herbevestigd als:

1. de aanvrager de rechten van de vergunning heeft uitgeoefend gedurende het minimumaantal uren dat is bepaald in het bekwaamhedenprogramma voor de eenheid;

2. de aanvrager binnen de geldigheidsperiode van de eenheidsaantekening een herhalingscursus heeft gevolgd overeenkomstig het bekwaamhedenprogramma voor de eenheid;

3. de bekwaamheid van de aanvrager maximaal drie maanden voor de vervaldatum van de eenheidsaantekening is beoordeeld overeenkomstig het bekwaamhedenprogramma voor de eenheid.

j) Eenheidsaantekeningen worden herbevestigd als binnen de drie maanden onmiddellijk voorafgaand aan de vervaldatum voldaan is aan de eisen van punt i). In dat geval gaat de nieuwe geldigheidsperiode in op die vervaldatum.

k) Bij herbevestiging van de eenheidsaantekening vóór de in punt j) bedoelde periode, begint de geldigheidsperiode uiterlijk dertig dagen na de datum waarop de beoordeling met succes is voltooid, mits tevens is voldaan aan de vereisten van punt i), 1) en 2).

l) Als de geldigheid van een eenheidsaantekening is verstreken, moet de houder van de vergunning de opleiding voor een eenheidsaantekening met succes voltooien om de aantekening te verlengen, overeenkomstig de vereisten van deel ATCO, subdeel D, afdeling 3.";

8. ATCO.B.025 wordt vervangen door:

"**ATCO.B.025 Bekwaamhedenprogramma voor de eenheid**

a) Bekwaamhedenprogramma's voor een eenheid worden opgesteld door de verlener van luchtvaartnavigatiediensten en goedgekeurd door de bevoegde autoriteit. Een bekwaamhedenprogramma voor een eenheid heeft minstens betrekking op de volgende elementen:

1. de geldigheid van de eenheidsaantekening(en) overeenkomstig ATCO.B.020, punt g);

2. de maximale ononderbroken periode waarin de rechten van een eenheidsaantekening niet worden uitgeoefend tijdens de geldigheidsperiode ervan. Deze periode mag hoogstens 90 kalenderdagen bedragen;

3. het minimumaantal uren of, in het geval van aantekeningen bij de bevoegdverklaringen SRA en PAR, het minimumaantal naderingen voor het uitoefenen van de rechten van de eenheidsaantekening binnen een bepaalde periode, die hoogstens twaalf maanden mag bedragen, met het oog op ATCO.B.020, punt i), 1. Voor instructeurs voor opleidingen op de werkplek die de rechten van de aantekening voor opleidingen op de werkplek uitoefenen, telt de tijd besteed aan het geven van opleiding mee voor hoogstens 50 % van de voor herbevestiging van de eenheidsaantekening vereiste uren;

4. procedures in het geval de vergunninghouder niet voldoet aan de vereisten van punt a), 2 en 3;

5. procedures voor het beoordelen van de bekwaamheid, waaronder beoordeling van de thema's van herhalingsopleidingen overeenkomstig ATCO.D.080, punt b);

6. procedures voor de examinering van de theoretische kennis en inzichten die nodig zijn om de rechten van de bevoegdverklaringen en aantekeningen uit te oefenen;

7. procedures om de thema's en subthema's, doelstellingen en opleidingsmethoden van de voortgezette opleiding vast te stellen;

8. de minimumduur en -frequentie van de herhalingsopleiding;

9. procedures voor de examinering van theoretische kennis en/of de beoordeling van tijdens de conversieopleiding verworven praktische vaardigheden, met inbegrip van minimumscores voor examens;

10. procedures indien een kandidaat niet slaagt voor een examen of beoordeling, met inbegrip van de beroepsprocedures;

11. kwalificaties, functies en verantwoordelijkheden van opleidingspersoneel;

12. een procedure om te waarborgen dat praktijkinstructeurs instructiemethoden hebben geoefend voor de procedures waarin instructie wordt gegeven overeenkomstig ATCO.C.010, punt b), 3 en ATCO.C.030, punt b), 3;

13. procedures voor het melden en beheren van gevallen van tijdelijke onbekwaamheid om de rechten van een vergunning uit te oefenen, evenals voor het in kennis stellen van de bevoegde autoriteit overeenkomstig ATCO.A.015, punt e);

14. vaststelling van bij te houden gegevens in verband met voortgezette opleiding en beoordelingen, overeenkomstig ATCO.OR.C.020;

15. een procedure en redenen voor herbeoordeling en wijziging van het bekwaamhedenprogramma voor de eenheid en de indiening ervan bij de bevoegde autoriteit. De herbeoordeling van het bekwaamhedenprogramma voor de eenheid vindt ten minste om de 3 jaar plaats.

b) Om te voldoen aan de vereiste van punt a), 3, houden verleners van luchtvaartnavigatiediensten gegevens bij over de uren dat elke vergunninghouder de rechten van zijn/haar eenheidsaantekening(en) uitoefent in het kader van werkzaamheden in sectoren, groepen van sectoren en/of werkplekken in de luchtverkeersleidingseenheid en verstrekken zij die gegevens, op verzoek, aan de bevoegde autoriteiten en de houder.

c) Bij het vaststellen van de in punt a), 4 en 13, bedoelde procedures, zorgen verleners van luchtvaartnavigatiediensten ervoor dat mechanismen worden toegepast om een billijke behandeling van vergunninghouders te waarborgen wanneer verlenging van de geldigheid van hun aantekeningen niet mogelijk is.";

9. in ATCO.B.040 wordt punt a) vervangen door:

"a) Voor de beoordeling van de taalvaardigheid wordt een door een bevoegde autoriteit goedgekeurde methode gehanteerd, bestaande uit:

1. het proces van de beoordeling;

2. de kwalificatie van de beoordelaars;

3. de beroepsprocedure.";

10. ATCO.C.015 wordt vervangen door:

"**ATCO.C.015 Aanvraag van een aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek**

Aanvragers van een aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek:

a) hebben een vergunning als luchtverkeersleider met een geldige eenheidsaantekening;

b) hebben gedurende een periode van minimaal 2 jaar onmiddellijk voorafgaand aan de aanvraag de rechten van een vergunning als luchtverkeersleider uitgeoefend; De bevoegde autoriteit mag deze periode op verzoek van de opleidingsorganisatie inkorten tot niet minder dan één jaar, en

c) hebben in de twaalf maanden voorafgaand aan de aanvraag de vereiste kennis en pedagogische vaardigheden verworven middels een cursus praktische instructiemethoden en zijn op passende wijze beoordeeld.";

11. ATCO.C.020 wordt vervangen door:

"**ATCO.C.020 Geldigheid van de aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek**

(a) De aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek is 3 jaar geldig.

(b) De houder kan de aantekening laten herbevestigen door de herhalingscursus praktische instructievaardigheden te volgen tijdens de geldigheidsperiode van de aantekening, mits wordt voldaan aan de eis van ATCO.C.015, punt a).

c) Indien de aantekening op de werkplek is verlopen, kan zij, mits aan de eis van ATCO.C.015, punt a), is voldaan, worden verlengd als de houder binnen de twaalf maanden voorafgaand aan de verlengingsaanvraag:

1. een herhalingscursus praktische instructievaardigheden heeft gevolgd, en

2. is geslaagd voor de bekwaamheidsbeoordeling als praktijkinstructeur.

d) Bij eerste afgifte en verlenging begint de geldigheidsperiode uiterlijk dertig dagen na de datum waarop de beoordeling met succes is voltooid.

e) Als niet wordt voldaan aan de eis van ATCO.C.015, punt a), kan de aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek worden ingewisseld voor een aantekening voor synthetische opleidingstoestellen, mits de naleving van de eisen van ATCO.C.040, punten b) en c), is gewaarborgd.";

12. ATCO.C.030 wordt vervangen door:

"**ATCO.C.030 Rechten van instructeurs voor synthetische opleidingstoestellen**

a) Houders van een aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen mogen praktijkopleidingen geven op synthetische opleidingstoestellen voor:

1. onderwerpen van praktische aard tijdens de initiële opleiding;

2. andere eenheidsopleidingen dan opleidingen op de werkplek, en

3. voortgezette opleidingen.

Instructeurs voor synthetische opleidingstoestellen die leerlingen voorbereiden op een opleiding op de werkplek moeten houder van de relevante eenheidsaantekening zijn of geweest zijn.

b) Houders van een aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen oefenen de rechten van de aantekening alleen uit als zij:

1. minimaal 2 jaar ervaring hebben met de bevoegdverklaring in verband met de te geven opleiding;

2. hebben aangetoond bekend te zijn met actuele operationele praktijken;

3. ervaring hebben met instructietechnieken voor de procedures waarin zij instructie gaan verstrekken.

c) In afwijking van punt b), 1,

1. mag de bevoegde autoriteit de periode van 2 jaar op verzoek van de opleidingsorganisatie inkorten tot niet minder dan één jaar;

2. is iedere bevoegdverklaring geschikt met het oog op de basisopleiding;

3. kan, in het kader van een opleiding voor een bevoegdverklaring opleiding, worden voorzien in opleiding voor specifieke en operationele taken door een houder van een aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen die houder is van een bevoegdverklaring die relevant is voor die specifieke en operationele taak.";

13. ATCO.C.035 wordt vervangen door:

"**ATCO.C.035 Aanvraag van een aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen**

Aanvragers van een aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen:

a) hebben gedurende ten minste 2 jaar de rechten van een vergunning als luchtverkeersleider uitgeoefend, ongeacht de bevoegdverklaring. De bevoegde autoriteit mag deze periode op verzoek van de opleidingsorganisatie inkorten tot niet minder dan één jaar, en

b) hebben in de twaalf maanden voorafgaand aan de aanvraag de vereiste kennis en pedagogische vaardigheden verworven middels een cursus praktische instructiemethoden met theoretische en praktische technieken, en zijn op passende wijze beoordeeld.";

14. ATCO.C.040 wordt vervangen door:

"**ATCO.C.040 Geldigheid van een aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen**

a) De aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen is 3 jaar geldig.

b) De aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen kan worden herbevestigd door met succes de herhalingscursus praktische instructievaardigheden en actuele operationele praktijken te voltooien te tijdens de geldigheidsperiode van de aantekening.

c) Indien de aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen is verlopen, kan zij worden verlengd indien de houder binnen de twaalf maanden voorafgaand aan de verlengingsaanvraag:

1. een herhalingsopleiding praktische instructievaardigheden en actuele operationele praktijken heeft gevolgd, en

2. is geslaagd voor de bekwaamheidsbeoordeling als praktijkinstructeur

d) Bij eerste afgifte en verlenging begint de geldigheidsperiode van de aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen uiterlijk dertig dagen na de datum waarop de beoordeling met succes is voltooid.";

15. ATCO.C.045 wordt vervangen door:

"**ATCO.C.045 Rechten van beoordelaars**

a) Beoordelingen worden uitsluitend uitgevoerd door houders van de desbetreffende aantekening.

b) Houders van een aantekening voor beoordelaar zijn bevoegd voor het uitvoeren van beoordelingen:

1. tijdens de initiële opleiding voor de afgifte van een vergunning als leerling-luchtverkeersleider of voor de afgifte van een nieuwe bevoegdverklaring en/of aantekening bij de bevoegdverklaring, indien van toepassing;

2. van eerder verworven bekwaamheid in de zin van ATCO.B.001, punt d), ATCO.B.005, punt e) en ATCO.B.010, punt b);

3. van leerling-luchtverkeersleiders voor afgifte van een eenheidsaantekening en aantekening(en) bij bevoegdverklaringen, indien van toepassing;

4. van luchtverkeersleiders voor afgifte van een eenheidsaantekening en aantekening(en) bij bevoegdverklaringen, indien van toepassing, alsook voor herbevestiging en verlenging van een eenheidsaantekening;

5. van kandidaat-praktijkinstructeurs of kandidaat-beoordelaars als naleving van de toepasselijke eisen van punt d), 2), 3) en 4), is gewaarborgd.

c) Houders van een aantekening voor beoordelaar oefenen de rechten van de aantekening alleen uit als zij:

1. minimaal 2 jaar ervaring hebben met de bevoegdverklaring en aantekening(en) bij de bevoegdverklaring in verband met de te verrichten beoordeling, en

2. hebben aangetoond bekend te zijn met actuele operationele praktijken.

d) In aanvulling op de vereisten van punt c) geldt dat houders van een aantekening voor beoordelaar de rechten van de aantekening alleen mogen uitoefenen:

1. voor beoordelingen die leiden tot de afgifte, herbevestiging en verlenging van een eenheidsaantekening, als zij in een onmiddellijk voorafgaande periode van ten minste één jaar tevens in bezit waren van de eenheidsaantekening in verband met de beoordeling;

2. voor het beoordelen van de bekwaamheid in verband met de afgifte of verlenging van een aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen, als zij in het bezit zijn van een aantekening voor instructeur voor synthetische opleidingstoestellen of aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek en de rechten van die aantekening ten minste 3 jaar hebben uitgeoefend;

3. voor het beoordelen van de bekwaamheid in verband met de afgifte of verlenging van een aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek, als zij in het bezit zijn van een aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek en de rechten van die aantekening ten minste 3 jaar hebben uitgeoefend;

4. voor het beoordelen van de bekwaamheid in verband met de afgifte of verlenging van een aantekening voor beoordelaar, als zij de rechten van die aantekening ten minste 3 jaar hebben uitgeoefend.

e) Voor beoordelingen met het oog op de afgifte en verlenging van een eenheidsaantekening, en om te zorgen voor toezicht op de operationele werkomgeving, moet de beoordelaar tevens een aantekening voor instructeur voor opleidingen op de werkplek hebben of moet er een instructeur voor opleidingen op de werkplek met de voor de beoordeling relevante geldige eenheidsaantekening aanwezig zijn.";

16. ATCO.C.055 wordt vervangen door:

"**ATCO.C.055 Aanvraag van een aantekening voor beoordelaar**

Aanvragers van een aantekening voor beoordelaar:

a) hebben de rechten van een vergunning als luchtverkeersleider gedurende minimaal 2 jaar uitgeoefend, en

b) hebben in de twaalf maanden voorafgaand aan de aanvraag een cursus beoordelaar voltooid tijdens dewelke de vereiste kennis en vaardigheden zijn aangeleerd met theoretische en praktische methoden, en zijn op passende wijze beoordeeld.";

17. ATCO.C.060 wordt vervangen door:

"**ATCO.C.060 Geldigheid van de aantekening voor beoordelaar**

(a) De aantekening voor beoordelaar is 3 jaar geldig.

(b) De aantekening voor beoordelaar kan worden herbevestigd door met succes de herhalingsopleiding beoordelingsvaardigheden en actuele operationele praktijken te voltooien tijdens de geldigheidsperiode van de aantekening.

c) Indien de aantekening voor beoordelaar is verlopen, kan zij worden verlengd indien de houder binnen de twaalf maanden voorafgaand aan de verlengingsaanvraag:

1. een herhalingsopleiding beoordelingsvaardigheden en actuele operationele praktijken heeft gevolgd, en

2. is geslaagd voor de bekwaamheidsbeoordeling als beoordelaar

d) In geval van eerste afgifte en verlenging begint de geldigheidsperiode van de aantekening voor beoordelaar uiterlijk dertig dagen na de datum waarop de beoordeling met succes is voltooid.";

18. ATCO.D.010 wordt vervangen door:

"**ATCO.D.010 Inhoud van de initiële opleiding**

a) De initiële opleiding, die is bedoeld voor aanvragers van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider of een aanvullende bevoegdverklaring en/of, indien van toepassing, een aantekening bij de bevoegdverklaring, bestaat uit:

1. een basisopleiding, waarin alle onderwerpen, thema's en subthema's uit aanhangsel 2 bij bijlage I van deze verordening worden behandeld, en

2. een opleiding voor een bevoegdverklaring, waarin de onderwerpen, thema's en subthema's van minstens een van de volgende bevoegdverklaringen worden behandeld:

i) bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding — ADC, gedefinieerd in aanhangsel 3 van bijlage I;

ii) bevoegdverklaring naderingsverkeersleiding procedureel — APP, gedefinieerd in aanhangsel 4 van bijlage I;

iii) bevoegdverklaring algemene verkeersleiding procedureel — APP, gedefinieerd in aanhangsel 5 van bijlage I;

iv) bevoegdverklaring naderingsverkeersleiding surveillance — APS, gedefinieerd in aanhangsel 6 van bijlage I;

v) bevoegdverklaring algemene verkeersleiding surveillance — ACS, gedefinieerd in aanhangsel 7 van bijlage I;

b) Opleidingen voor een aanvullende bevoegdverklaring bestaan uit de onderwerpen, thema's en subthema's die van toepassing zijn op minstens een van de in punt a), 2), vastgestelde bevoegdverklaringen.

c) Opleidingen voor herbevestiging van een bevoegdverklaring na een onvoldoende beoordeling van eerder verworven bekwaamheid overeenkomstig ATCO.B.010, punt b), worden aangepast aan het resultaat van die beoordeling.

d) Opleidingen voor een aantekening bij een bevoegdverklaring bestaan uit onderwerpen, thema's en subthema's die zijn ontwikkeld door de opleidingsorganisatie en goedgekeurd als onderdeel van de opleiding.

e) In basisopleidingen en/of opleidingen voor een bevoegdverklaring kunnen onderwerpen, thema's en subthema's worden opgenomen die aanvullend of specifiek zijn voor het functionele luchtruimblok (FAB) of de nationale omgeving.";

19. ATCO.D.025, punt b), wordt vervangen door:

"b) Een kandidaat slaagt voor een theoretisch examen bij een score van minstens 75 % van de punten die voor dat examen kunnen worden behaald.";

20. in ATCO.D.025 wordt punt d) vervangen door:

"d) Een kandidaat slaagt voor een beoordeling als hij of zij consequent blijk geeft van de vereiste prestaties zoals vermeld in ATCO.D.030 en het gedrag vertoont dat voor de veilige verlening van de luchtverkeersleidingsdienst wordt verlangd.";

21. in punt ATCO.D.035 wordt punt e) vervangen door:

"e) Een kandidaat slaagt voor een beoordeling als hij of zij consequent blijk geeft van de vereiste prestaties zoals beschreven in ATCO.D.040 en het gedrag vertoont dat voor de veilige verlening van de luchtverkeersleidingsdienst wordt verlangd.";

22. ATCO.D.040 wordt vervangen door:

"**ATCO.D.040 Prestatiedoelstellingen van opleidingen voor bevoegdverklaringen**

a) Voor elke opleiding voor een bevoegdverklaring worden prestatiedoelstellingen en taken bij die doelstellingen bepaald.

b) Om te voldoen aan de prestatiedoelstellingen, moet de kandidaat:

1. aantonen luchtverkeer zodanig te kunnen beheren dat een veilige, geordende en vlotte dienstverlening is gewaarborgd, en

2. kunnen omgaan met situaties van complex en druk verkeer.

c) In aanvulling op punt b) wordt met opleidingsprestatiedoelstellingen voor de bevoegdverklaring plaatselijke verkeersleiding (ADC) gewaarborgd dat kandidaten:

1. doeltreffend omgaan met de werklast en luchtverkeersdiensten verlenen op een bepaald verantwoordelijkheidsdomein van de plaatselijke verkeersleiding, en

2. technieken en operationele procedures voor plaatselijke verkeersleiding toepassen op het luchthavenverkeer.

d) In aanvulling op punt b) wordt met opleidingsprestatiedoelstellingen voor de bevoegdverklaring naderingsverkeersleiding procedureel (APP) gewaarborgd dat kandidaten:

1. doeltreffend omgaan met de werklast en luchtverkeersdiensten verlenen op een bepaald verantwoordelijkheidsdomein van de naderingsverkeersleiding, en

2. naderingsverkeersleiding zonder surveillanceapparatuur, planningstechnieken en operationele procedures toepassen voor aankomend, wachtend, vertrekkend en doorvliegend verkeer.

e) In aanvulling op punt b) wordt met opleidingsprestatiedoelstellingen voor de bevoegdverklaring naderingsverkeersleiding surveillance (APS) gewaarborgd dat kandidaten:

1. doeltreffend omgaan met de werklast en luchtverkeersdiensten verlenen op een bepaald verantwoordelijkheidsdomein van de naderingsverkeersleiding, en

2. naderingsverkeersleiding met surveillanceapparatuur, planningstechnieken en operationele procedures toepassen voor aankomend, wachtend, vertrekkend en doorvliegend verkeer.

f) In aanvulling op punt b) wordt met opleidingsprestatiedoelstellingen voor de bevoegdverklaring algemene verkeersleiding procedureel (ACP) gewaarborgd dat kandidaten:

1. doeltreffend omgaan met de werklast en luchtverkeersdiensten verlenen op een bepaald verantwoordelijkheidsdomein van de algemene verkeersleiding, en

2. algemene verkeersleiding zonder surveillanceapparatuur, planningstechnieken en operationele procedures toepassen op het luchtverkeer.

g) In aanvulling op punt b) wordt met opleidingsprestatiedoelstellingen voor de bevoegdverklaring algemene verkeersleiding surveillance (ACS) gewaarborgd dat kandidaten:

1. doeltreffend omgaan met de werklast en luchtverkeersdiensten verlenen op een bepaald verantwoordelijkheidsdomein van de algemene verkeersleiding, en

2. algemene verkeersleiding met surveillanceapparatuur, planningstechnieken en operationele procedures toepassen op het luchtverkeer.";

23. ATCO.D.050 wordt vervangen door:

"**ATCO.D.050 Voorwaarden voor eenheidsopleidingen**

Voor zover wordt voldaan aan de eisen van ATCO.B.001, punt d), ATCO.B.005, punt e), en ATCO.B.010, punt b):

a) mag de eenheidsopleiding alleen worden aangevat door personen die met succes een voor de bevoegdverklaring en, indien van toepassing, aantekening bij de bevoegdverklaring relevante initiële opleiding hebben voltooid;

b) mag de fase "opleiding op de werkplek" van de eenheidsopleiding alleen worden aangevat door personen die houder zijn van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider of een vergunning van luchtverkeersleider met de passende bevoegdverklaring en, indien van toepassing, aantekening bij de bevoegdverklaring.";

24. in ATCO.D.060 worden de punten e) en f) vervangen door:

"e) Opleidingen voor een aantekening bij een bevoegdverklaring bestaan uit onderwerpen, thema's en subthema's die zijn ontwikkeld door de opleidingsorganisatie en goedgekeurd als onderdeel van de opleiding.

f) Cursussen voor eenheidsaantekeningen die worden gevolgd door leerling-luchtverkeersleiders of luchtverkeersleiders in een lidstaat waarvoor de bevoegde autoriteit niet dezelfde is als die welke de vergunning heeft afgegeven, worden aangepast om daarin elementen van de initiële opleiding op te nemen die specifiek zijn voor het FAB of de nationale omgeving. Deze eis geldt ook voor gevallen waarin de aanvrager van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider een initiële opleiding heeft voltooid in een andere lidstaat dan de lidstaat die de vergunning van leerling-luchtverkeersleider zal afgeven.";

25. Aanhangsel 2 van bijlage I wordt vervangen door:

*"Aanhangsel 2 van bijlage I*

**BASISOPLEIDING**

(Referentie: bijlage I (deel ATCO), subdeel D, afdeling 2, ATCO.D.010, punt a), 1)

INHOUDSOPGAVE

ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING

ONDERWERP 2: LUCHTVAARTRECHT

ONDERWERP 3: LUCHTVERKEERSBEHEER

ONDERWERP 4: METEOROLOGIE

ONDERWERP 5: NAVIGATIE

ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN

ONDERWERP 7: MENSELIJKE FACTOREN

ONDERWERP 8: APPARATUUR EN SYSTEMEN

ONDERWERP 9: PROFESSIONELE OMGEVING

**ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING**

THEMA INTRB 1 — BEHEER VAN DE CURSUS

Subthema INTRB 1.1 — Inleiding tot de cursus

Subthema INTRB 1.2 — Administratie

Subthema INTRB 1.3 — Studiemateriaal en opleidingsdocumentatie

THEMA INTRB 2 — INLEIDING TOT DE CURSUS LUCHTVERKEERSLEIDER

Subthema INTRB 2.1 — Inhoud, methode en organisatie van de cursus

| | |
|---|---|
| Subthema INTRB 2.2 — | Opleidingsethos |
| Subthema INTRB 2.3 — | Beoordelingsprocedure |
| THEMA INTRB 3 — | INLEIDING TOT DE TOEKOMST VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDERS |
| Subthema INTRB 3.1 — | Jobvooruitzichten |
| | |
| **ONDERWERP 2:** | **LUCHTVAARTRECHT** |
| THEMA LAWB 1 — | INLEIDING TOT HET LUCHTVAARTRECHT |
| Subthema LAWB 1.1 — | Relevantie van het luchtvaartrecht |
| THEMA LAWB 2 — | INTERNATIONALE ORGANISATIES |
| Subthema LAWB 2.1 — | ICAO |
| Subthema LAWB 2.2 — | Europese en andere agentschappen |
| Subthema LAWB 2.3 — | Luchtvaartverenigingen |
| THEMA LAWB 3 — | NATIONALE ORGANISATIES |
| Subthema LAWB 3.1 — | Nationale autoriteiten |
| Subthema LAWB 3.2 — | Nationale wetgevingsprocedures |
| Subthema LAWB 3.3 — | Bevoegde autoriteit |
| Subthema LAWB 3.4 — | Nationale luchtvaartverenigingen |
| THEMA LAWB 4 — | VEILIGHEIDSBEHEER VAN DE LUCHTVERKEERSDIENSTEN |
| Subthema LAWB 4.1 — | Veiligheidsregelgeving |
| Subthema LAWB 4.2 — | Systeem voor veiligheidsbeheer |
| THEMA LAWB 5 — | REGELS EN REGLEMENTEN |
| Subthema LAWB 5.1 — | Meeteenheden |
| Subthema LAWB 5.2 — | Vergunningen/certificering van luchtverkeersleiders |
| Subthema LAWB 5.3 — | Overzicht van de ANS |
| Subthema LAWB 5.4 — | Overzicht van de ATS |
| Subthema LAWB 5.5 — | Overzicht van het beheer van luchtvaartinformatie (AIM) |
| Subthema LAWB 5.6 — | Luchtverkeersregels |
| Subthema LAWB 5.7 — | Luchtruim en ATS-routes |
| Subthema LAWB 5.8 — | Vliegplan |
| Subthema LAWB 5.9 — | Luchtvaartterreinen |
| Subthema LAWB 5.10 — | Wachtprocedures voor IFR-vluchten |
| Subthema LAWB 5.11 — | Wachtprocedures voor VFR-vluchten |
| | |
| **ONDERWERP 3:** | **LUCHTVERKEERSBEHEER** |
| THEMA ATMB 1 — | LUCHTVERKEERSBEHEER |
| Subthema ATMB 1.1 — | Toepassing van meeteenheden |

| | |
|---|---|
| Subthema ATMB 1.2 — | Luchtverkeersleidingsdienst (ATC) |
| Subthema ATMB 1.3 — | Vluchtinformatiedienst (FIS) |
| Subthema | ATMB 1.4 — Alarmeringsdienst |
| Subthema | ATMB 1.5 — Vluchtadviseringsdienst |
| Subthema ATMB 1.6 — | Capaciteit van het systeem voor luchtverkeersdiensten en beheer van de luchtverkeersstromen |
| Subthema ATMB 1.7 — | Luchtruimbeheer (ASM) |
| THEMA ATMB 2 — | HOOGTEMETING EN NIVEAUTOEWIJZING |
| Subthema ATMB 2.1 — | Hoogtemeting |
| Subthema ATMB 2.2 — | Overgangsniveau |
| Subthema ATMB 2.3 — | Niveautoewijzing |
| THEMA ATMB 3 — | RADIOTELEFONIE (RTF) |
| Subthema ATMB 3.1 — | Algemene operationele procedures RTF |
| THEMA ATMB 4 — | LUCHTVERKEERSLEIDINGSINSTRUCTIES |
| Subthema ATMB 4.1 — | Type en inhoud van ATC-klaringen |
| Subthema ATMB 4.2 — | ATC-instructies |
| THEMA ATMB 5 — | COÖRDINATIE |
| Subthema ATMB 5.1 — | Beginselen, type en inhoud van de coördinatie |
| Subthema ATMB 5.2 — | Behoefte aan coördinatie |
| Subthema ATMB 5.3 — | Coördinatiemiddelen |
| THEMA ATMB 6 — | WEERGAVE VAN GEGEVENS |
| Subthema ATMB 6.1 — | Gegevensextractie |
| Subthema ATMB 6.2 — | Gegevensbeheer |
| THEMA ATMB 7 — | SEPARATIES |
| Subthema ATMB 7.1 — | Verticale separatie en procedures |
| Subthema ATMB 7.2 — | Horizontale separatie en procedures |
| Subthema ATMB 7.3 — | Visuele separatie |
| Subthema ATMB 7.4 — | Luchthavenseparatie en procedures |
| Subthema ATMB 7.5 — | Separatie op basis van ATS-surveillancesystemen |
| Subthema | ATMB 7.6 — Separatie van golfturbulentie |
| THEMA ATMB 8 — | VEILIGHEIDSNETTEN IN DE LUCHT EN OP DE GROND |
| Subthema ATMB 8.1 — | Veiligheidsnetten in de lucht |
| Subthema ATMB 8.2 — | Veiligheidsnetten op de grond |
| THEMA ATMB 9 — | PRAKTISCHE BASISVAARDIGHEDEN |
| Subthema ATMB 9.1 — | Luchtruimbeheersprocedure |

| | |
|---|---|
| Subthema ATMB 9.2 — | Praktische basisvaardigheden die van toepassing zijn op alle ratings |
| Subthema ATMB 9.3 — | Praktische basisvaardigheden die van toepassing zijn op luchtvaartterreinen |
| Subthema ATMB 9.4 — | Praktische basisvaardigheden die van toepassing zijn op surveillance |
| **ONDERWERP 4:** | **METEOROLOGIE** |
| THEMA METB 1 — | INLEIDING TOT METEOROLOGIE |
| Subthema METB 1.1 — | Toepassing van meeteenheden |
| Subthema METB 1.2 — | Luchtvaart en meteorologie |
| Subthema METB 1.3 — | Organisatie van de meteorologische dienst |
| THEMA METB 2 — | ATMOSFEER |
| Subthema METB 2.1 — | Samenstelling en structuur |
| Subthema METB 2.2 — | Standaardatmosfeer |
| Subthema METB 2.3 — | Hitte en structuur |
| Subthema METB 2.4 — | Water in de atmosfeer |
| Subthema METB 2.5 — | Luchtdruk |
| THEMA METB 3 — | ATMOSFERISCHE CIRCULATIE |
| Subthema METB 3.1 — | Algemene luchtcirculatie |
| Subthema METB 3.2 — | Luchtmassa's en frontale systemen |
| Subthema METB 3.3 — | Systemen op middelgrote schaal |
| Subthema METB 3.4 — | Wind |
| THEMA METB 4 — | METEOROLOGISCHE VERSCHIJNSELEN |
| Subthema METB 4.1 — | Wolken |
| Subthema METB 4.2 — | Neerslagtypes |
| Subthema METB 4.3 — | Zicht |
| Subthema METB 4.4 — | Meteorologische gevaren |
| THEMA METB 5 — | METEOROLOGISCHE INFORMATIE VOOR DE LUCHTVAART |
| Subthema METB 5.1 — | Berichten en verslagen |
| **ONDERWERP 5:** | **NAVIGATIE** |
| THEMA NAVB 1 — | INLEIDING TOT NAVIGATIE |
| Subthema NAVB 1.1 — | Toepassing van meeteenheden |
| Subthema NAVB 1.2 — | Doel en gebruik van navigatie |
| THEMA NAVB 2 — | DE AARDE |
| Subthema NAVB 2.1 — | Plaats en beweging van de aarde |
| Subthema NAVB 2.2 — | Systeem van coördinaten, richting en afstand |

Subthema NAVB 2.3 — Magnetisme

THEMA NAVB 3 — KAARTEN EN LUCHTVAARTKAARTEN

Subthema NAVB 3.1 — In de luchtvaart gebruikte kaarten

THEMA NAVB 4 — BASISVAARDIGHEDEN NAVIGATIE

Subthema NAVB 4.1 — Invloed van de wind

Subthema NAVB 4.2 — Snelheid

Subthema NAVB 4.3 — Visuele navigatie

Subthema NAVB 4.4 — Navigatieaspecten van vluchtplanning

THEMA NAVB 5 — INSTRUMENTNAVIGATIE

Subthema NAVB 5.1 — Systemen op de grond

Subthema NAVB 5.2 — Traagheidsnavigatiesystemen

Subthema NAVB 5.3 — Satellietgebaseerde systemen

Subthema NAVB 5.4 — Instrumentnaderingsprocedures

THEMA NAVB 6 — PRESTATIEGEBASEERDE NAVIGATIE

Subthema NAVB 6.1 — Beginselen en voordelen van regionale navigatie

Subthema NAVB 6.2 — Inleiding tot prestatiegebaseerde navigatie

Subthema NAVB 6.3 — Toepassingen van prestatiegebaseerde navigatie

THEMA NAVB 7 — ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN NAVIGATIE

Subthema NAVB 7.1 — Toekomstige ontwikkelingen

**ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN**

THEMA ACFTB 1 — INLEIDING TOT LUCHTVAARTUIGEN

Subthema ACFTB 1.1 — Toepassing van meeteenheden

Subthema ACFTB 1.2 — Luchtvaart en luchtvaartuigen

THEMA ACFTB 2 — BEGINSELEN VAN HET VLIEGEN

Subthema ACFTB 2.1 — Krachten waaraan luchtvaartuigen onderhevig zijn

Subthema ACFTB 2.2 — Structurele onderdelen en controle van een luchtvaartuig

Subthema ACFTB 2.3 — Operationele begrenzingen

THEMA ACFTB 3 — CATEGORIEËN LUCHTVAARTUIGEN

Subthema ACFTB 3.1 — Categorieën luchtvaartuigen

Subthema ACFTB 3.2 — Categorieën zogturbulentie

Subthema ACFTB 3.3 — Naderingscategorieën van de ICAO

Subthema ACFTB 3.4 — Milieucategorieën

| | |
|---|---|
| THEMA ACFTB 4 — | LUCHTVAARTUIGGEGEVENS |
| Subthema ACFTB 4.1 — | Erkenning |
| Subthema ACFTB 4.2 — | Prestatiegegevens |
| THEMA ACFTB 5 — | LUCHTVAARTUIGMOTOREN |
| Subthema ACFTB 5.1 — | Zuigermotoren |
| Subthema ACFTB 5.2 — | Straalmotoren |
| Subthema ACFTB 5.3 — | Schroefturbinemotoren |
| Subthema ACFTB 5.4 — | Elektrische motoren |
| Subthema ACFTB 5.5 — | In de luchtvaart gebruikte energiebronnen |
| THEMA ACFTB 6 — | SYSTEMEN EN INSTRUMENTEN VAN LUCHTVAARTUIGEN |
| Subthema ACFTB 6.1 — | Vlieginstrumenten |
| Subthema ACFTB 6.2 — | Navigatie-instrumenten |
| Subthema ACFTB 6.3 — | Motorinstrumenten |
| Subthema ACFTB 6.4 — | Luchtvaartuigelementen en -systemen |
| THEMA ACFTB 7 — | FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP DE PRESTATIES VAN LUCHTVAARTUIGEN |
| Subthema ACFTB 7.1 — | Factoren tijdens het opstijgen |
| Subthema ACFTB 7.2 — | Factoren tijdens het klimmen |
| Subthema ACFTB 7.3 — | Factoren tijdens de kruisvlucht |
| Subthema ACFTB 7.4 — | Factoren tijdens de daling en het begin van de nadering |
| Subthema ACFTB 7.5 — | Factoren tijdens de eindnadering en landing |
| Subthema ACFTB 7.6 — | Economische factoren |
| Subthema ACFTB 7.7 — | Omgevingsfactoren |
| **ONDERWERP 7:** | **MENSELIJKE FACTOREN** |
| THEMA HUMB 1 — | INLEIDING TOT MENSELIJKE PRESTATIES |
| Subthema HUMB 1.1 — | Relevantie van menselijke factoren voor luchtverkeersleiding |
| THEMA HUMB 2 — | GEZONDHEID EN WELZIJN |
| Subthema HUMB 2.1 — | Geschiktheid voor de dienst |
| Subthema HUMB 2.2 — | Stress en vermoeidheid |
| Subthema HUMB 2.3 — | Gebruik van stoffen en verantwoordelijkheid |
| THEMA HUMB 3 — | MENSELIJKE PRESTATIES |
| Subthema HUMB 3.1 — | Individueel gedrag |
| Subthema HUMB 3.2 — | Veiligheidscultuur en beroepsethiek |

| | |
|---|---|
| THEMA HUMB 4 — | MENSELIJKE FOUTEN |
| Subthema HUMB 4.1 — | Definitie van menselijke fouten |
| Subthema HUMB 4.2 — | Indeling van menselijke fouten |
| THEMA HUMB 5 — | TEAMWERK |
| Subthema HUMB 5.1 — | Teamwerk en teamrollen |
| THEMA HUMB 6 — | COMMUNICATIE |
| Subthema HUMB 6.1 — | Communicatie in ATC |
| Subthema HUMB 6.2 — | Communicatiewijzen |
| **ONDERWERP 8:** | **APPARATUUR EN SYSTEMEN** |
| THEMA EQPSB 1 — | LUCHTVERKEERSLEIDINGSAPPARATUUR |
| Subthema EQPSB 1.1 — | Belangrijkste types luchtverkeersleidingsapparatuur |
| THEMA EQPSB 2 — | RADIO |
| Subthema EQPSB 2.1 — | Radiotheorie |
| Subthema EQPSB 2.2 — | Richting zoeken |
| THEMA EQPSB 3 — | COMMUNICATIEAPPARATUUR |
| Subthema EQPSB 3.1 — | Radiocommunicatie |
| Subthema EQPSB 3.2 — | Mondelinge communicatie tussen eenheden/werkplekken voor luchtverkeersdiensten en andere |
| Subthema EQPSB 3.3 — | Datalinkcommunicatie |
| Subthema EQPSB 3.4 — | Communicatie van luchtvaartmaatschappijen |
| THEMA ACFTB 4 — | INLEIDING TOT SURVEILLANCE |
| Subthema EQPSB 4.1 — | Surveillanceconcept in luchtverkeersleiding |
| THEMA EQPSB 5 — | RADAR |
| Subthema EQPSB 5.1 — | Radarbeginselen |
| Subthema EQPSB 5.2 — | Primaire radar |
| Subthema EQPSB 5.3 — | Secundaire radar |
| Subthema EQPSB 5.4 — | Gebruik van radars |
| THEMA EQPSB 6 — | AUTOMATISCH AFHANKELIJKE SURVEILLANCE |
| Subthema EQPSB 6.1 — | Beginselen van automatisch afhankelijke surveillance |

| | |
|---|---|
| Subthema EQPSB 6.2 — | Gebruik van automatisch afhankelijke surveillance |
| THEMA EQPSB 7 — | MULTILATERATIE |
| Subthema EQPSB 7.1 — | Beginselen van multilateratie |
| Subthema EQPSB 7.2 — | Gebruik van multilateratie |
| THEMA EQPSB 8 — | GEGEVENSVERWERKING |
| Subthema EQPSB 8.1 — | Netwerk van surveillancegegevens |
| Subthema EQPSB 8.2 — | Werkbeginselen van het netwerk van surveillancegegevens |
| Subthema EQPSB 8.3 — | Verwerking van vluchtgegevens |
| THEMA EQPSB 9 — | TOEKOMSTIGE APPARATUUR |
| Subthema EQPSB 9.1 — | Nieuwe ontwikkelingen |
| THEMA EQPSB 10 — | AUTOMATISERING VAN LUCHTVERKEERSLEIDING |
| Subthema EQPSB 10.1 — | Beginselen van automatisering |
| Subthema EQPSB 10.2 — | Vast telecommunicatienetwerk voor de luchtvaart (Aeronautical fixed telecommunication network, AFTN) |
| Subthema EQPSB 10.3 — | Online-gegevensuitwisseling |
| Subthema EQPSB 10.4 — | Systemen die worden gebruikt voor de automatische verspreiding van informatie |
| THEMA EQPSB 11 — | WERKPLEKKEN |
| Subthema EQPSB 11.1 — | Apparatuur op werkplekken |
| Subthema EQPSB 11.2 — | Plaatselijke luchtverkeersleiding |
| Subthema EQPSB 11.3 — | Naderingsluchtverkeersleiding |
| Subthema EQPSB 11.4 — | Algemene luchtverkeersleiding |
| **ONDERWERP 9:** | **PROFESSIONELE OMGEVING** |
| THEMA PENB 1 — | VERTROUWDMAKING |
| Subthema PENB 1.1 — | Luchtverkeersleiding en faciliteiten van luchtvaartterreinen |
| THEMA PENB 2 — | LUCHTRUIMGEBRUIKERS |
| Subthema PENB 2.1 — | Burgerluchtvaart |
| Subthema PENB 2.2 — | Militaire luchtvaart |
| Subthema PENB 2.3 — | Verwachtingen en vereisten van piloten |
| THEMA PENB 3 — | KLANTENBETREKKINGEN |
| Subthema PENB 3.1 — | ATS als dienstverlener |
| THEMA PENB 4 — | MILIEUBESCHERMING |
| Subthema PENB 4.1 — | Milieubescherming”; |

26. Aanhangsel 3 van bijlage I wordt geschrapt;

27. Aanhangsel 4 van bijlage I wordt vervangen door:

*"Aanhangsel 3 van bijlage I*

**BEVOEGDVERKLARING PLAATSELIJKE VERKEERSLEIDING (ADC)**

(Referentie: bijlage I — deel ATCO, subdeel D, afdeling 2, ATCO.D.010, punt a), 2, i))

INHOUDSOPGAVE

ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING
ONDERWERP 2: LUCHTVAARTRECHT
ONDERWERP 3: LUCHTVERKEERSBEHEER
ONDERWERP 4: METEOROLOGIE
ONDERWERP 5: NAVIGATIE
ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN
ONDERWERP 7: MENSELIJKE FACTOREN
ONDERWERP 8: APPARATUUR EN SYSTEMEN
ONDERWERP 9: PROFESSIONELE OMGEVING
ONDERWERP 10: UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES
ONDERWERP 11: LUCHTVAARTTERREINEN

**ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING**

THEMA INTR 1 — BEHEER VAN DE CURSUS

Subthema INTR 1.1 — Inleiding tot de cursus

Subthema INTR 1.2 — Administratie

Subthema INTR 1.3 — Studiemateriaal en opleidingsdocumentatie

THEMA INTR 2 — INLEIDING TOT DE CURSUS LUCHTVERKEERSLEIDER

Subthema INTR 2.1 — Inhoud en organisatie van de cursus

Subthema INTR 2.2 — Opleidingsethos

Subthema INTR 2.3 — Beoordelingsprocedure

**ONDERWERP 2: LUCHTVAARTRECHT**

THEMA LAW 1 — VERGUNNING/BEKWAAMHEIDSCERTIFICAAT VAN LUCHTVERKEERSLEIDER

Subthema LAW 1.1 — Rechten en voorwaarden

THEMA LAW 2 — REGELS EN REGLEMENTEN

Subthema LAW 2.1 — Verslagen

Subthema LAW 2.2 — Luchtruim

THEMA LAW 3 — VEILIGHEIDSBEHEER VAN DE LUCHTVERKEERSDIENSTEN

Subthema LAW 3.1 — Feedbackprocedure

Subthema LAW 3.2 — Veiligheidsonderzoek

| | |
|---|---|
| **ONDERWERP 3:** | **LUCHTVERKEERSBEHEER** |
| THEMA ATM 1 — | DIENSTVERLENING |
| Subthema ATM 1.1 — | Luchtverkeersleidingdienst |
| Subthema ATM 1.2 — | Vluchtinformatiedienst (FIS) |
| Subthema ATM 1.3 — | Alarmeringsdienst (ALRS) |
| Subthema ATM 1.4 — | Capaciteit van het systeem voor luchtverkeersdiensten en beheer van de luchtverkeersstromen |
| THEMA ATM 2 — | COMMUNICATIE |
| Subthema ATM 2.1 — | Effectieve communicatie |
| THEMA ATM 3 — | VERKEERSKLARINGEN EN LUCHTVERKEERSLEIDINGSINSTRUCTIES |
| Subthema ATM 3.1 — | Verkeersklaringen |
| Subthema ATM 3.2 — | Luchtverkeersleidingsinstructies |
| THEMA ATM 4 — | COÖRDINATIE |
| Subthema ATM 4.1 — | Behoefte aan coördinatie |
| Subthema ATM 4.2 — | Coördinatie-instrumenten en -methoden |
| Subthema ATM 4.3 — | Coördinatieprocedures |
| THEMA ATM 5 — | HOOGTEMETING EN NIVEAUTOEWIJZING |
| Subthema ATM 5.1 — | Hoogtemeting |
| Subthema ATM 5.2 — | Hoogtemarge boven obstakels |
| THEMA ATM 6 — | SCHEIDINGEN |
| Subthema ATM 6.1 — | Scheiding tussen vertrekkende luchtvaartuigen |
| Subthema ATM 6.2 — | Scheiding tussen vertrekkende en landende luchtvaartuigen |
| Subthema ATM 6.3 — | Scheiding tussen landende luchtvaartuigen en voorafgaande landende of vertrekkende luchtvaartuigen |
| Subthema ATM 6.4 — | Tijdgebaseerde longitudinale zogturbulentieseparatie |
| Subthema ATM 6.5 — | Beperkte separatieminima |
| THEMA ATM 7 — | VEILIGHEIDSNETTEN IN DE LUCHT EN OP DE GROND |
| Subthema ATM 7.1 — | Veiligheidsnetten in de lucht |
| Subthema ATM 7.2 — | Veiligheidsnetten op de grond |
| THEMA ATM 8 — | GEGEVENSWEERGAVE |
| Subthema ATM 8.1 — | Gegevensbeheer |
| THEMA ATM 9 — | OPERATIONELE OMGEVING (GESIMULEERD) |
| Subthema ATM 9.1 — | Integriteit van de operationele omgeving |
| Subthema ATM 9.2 — | Verificatie van de geldigheid van de operationele procedures |
| Subthema ATM 9.3 — | Overdracht-overname |

| | |
|---|---|
| THEMA ATM 10 — | VERLENING VAN EEN PLAATSELIJKE LUCHTVERKEERSLEIDINGSDIENST |
| Subthema ATM 10.1 — | Verantwoordelijkheid voor de dienstverlening |
| Subthema ATM 10.2 — | Verkeersbeheersprocedure |
| Subthema ATM 10.3 — | Luchtvaartgrondlichten |
| Subthema ATM 10.4 — | Informatie aan luchtvaartuigen door de plaatselijke luchtverkeersleiding |
| Subthema ATM 10.5 — | Leiding van luchtvaartterreinverkeer |
| Subthema ATM 10.6 — | Leiding van luchtverkeer |
| Subthema ATM 10.7 — | Baan in gebruik |
| Subthema ATM 10.8 — | Vertrekkend verkeer |
| Subthema ATM 10.9 — | Aankomend verkeer |
| Subthema ATM 10.10 — | Speciale VFR-vluchtuitvoeringen |
| Subthema ATM 10.11 — | Vluchtuitvoeringen bij slecht zicht |
| Subthema ATM 10.12 — | Plaatselijke luchtverkeersleidingsdienst met geavanceerde systeemondersteuning |
| **ONDERWERP 4:** | **METEOROLOGIE** |
| THEMA MET 1 — | METEOROLOGISCHE VERSCHIJNSELEN |
| Subthema MET 1.1 — | Meteorologische verschijnselen |
| THEMA MET 2 — | BRONNEN VAN METEOROLOGISCHE GEGEVENS |
| Subthema MET 2.1 — | Meteorologische instrumenten |
| Subthema MET 2.2 — | Andere bronnen van meteorologische gegevens |
| **ONDERWERP 5:** | **NAVIGATIE** |
| THEMA NAV 1 — | KAARTEN EN LUCHTVAARTKAARTEN |
| Subthema NAV 1.1 — | Kaarten en luchtvaartkaarten |
| THEMA NAV 2 — | INSTRUMENTNAVIGATIE |
| Subthema NAV 2.1 — | Navigatiesystemen |
| Subthema NAV 2.2 — | Gestabiliseerde nadering |
| Subthema NAV 2.3 — | Instrumentvertrek- en -aankomst |
| Subthema NAV 2.4 — | Satellietgebaseerde systemen |
| Subthema NAV 2.5 — | Toepassingen van prestatiegebaseerde navigatie |
| **ONDERWERP 6:** | **LUCHTVAARTUIGEN** |
| THEMA ACFT 1 — | LUCHTVAARTUIGINSTRUMENTEN |
| Subthema ACFT 1.1 — | Luchtvaartuiginstrumenten |
| THEMA ACFT 2 — | CATEGORIEËN LUCHTVAARTUIGEN |
| Subthema ACFT 2.1 — | Zogturbulentie |

| | |
|---|---|
| Subthema ACFT 2.2 — | Toepassing van naderingscategorieën van de ICAO |
| THEMA ACFT 3 — | FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP DE PRESTATIES VAN LUCHTVAARTUIGEN |
| Subthema ACFT 3.1 — | Factoren tijdens het opstijgen |
| Subthema ACFT 3.2 — | Factoren tijdens het klimmen |
| Subthema ACFT 3.3 — | Factoren tijdens de eindnadering en landing |
| Subthema ACFT 3.4 — | Economische factoren |
| Subthema ACFT 3.5 — | Omgevingsfactoren |
| THEMA ACFT 4 — | LUCHTVAARTUIGGEGEVENS |
| Subthema ACFT 4.1 — | Herkenning van types luchtvaartuigen |
| Subthema ACFT 4.2 — | Prestatiegegevens |
| **ONDERWERP 7:** | **MENSELIJKE FACTOREN** |
| THEMA HUM 1 — | INFORMATIEVERWERKING |
| Subthema HUM 1.1 — | Cognitie en factoren die daarop van invloed zijn |
| Subthema HUM 1.2 — | Situationeel bewustzijn |
| Subthema HUM 1.3 — | Het nemen van beslissingen |
| THEMA HUMB 2 — | FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP GEZONDHEID EN WELZIJN |
| Subthema HUM 2.1 — | Vermoeidheid |
| Subthema HUM 2.2 — | Stress |
| THEMA HUM 3 — | DREIGINGS- EN FOUTENBEHEER |
| Subthema HUM 3.1 — | Kader voor dreigings- en foutenbeheer |
| Subthema HUM 3.2 — | Toegepast dreigings- en foutenbeheer |
| THEMA HUMB 4 — | TEAMWERK |
| Subthema HUM 4.1 — | Voordelen van teamwerk |
| Subthema HUM 4.2 — | Conflictbeheer |
| THEMA HUMB 5 — | SYSTEEM |
| Subthema HUM 5.1 — | Concept van systemen in ATM/ANS |
| THEMA HUMB 6 — | COMMUNICATIE |
| Subthema HUM 6.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema HUM 6.2 — | Effectieve feedback |
| **ONDERWERP 8:** | **APPARATUUR EN SYSTEMEN** |
| THEMA EQPS 1 — | MONDELINGE COMMUNICATIE |
| Subthema EQPS 1.1 — | Radiocommunicatie |
| Subthema EQPS 1.2 — | Andere mondelinge communicatie |

| | |
|---|---|
| THEMA EQPS 2 — | AUTOMATISERING VAN LUCHTVERKEERSLEIDING |
| Subthema EQPS 2.1 — | Vast telecommunicatienetwerk voor de luchtvaart (Aeronautical fixed telecommunication network, AFTN) |
| Subthema EQPS 2.2 — | Automatische gegevensuitwisseling |
| THEMA EQPS 3 — | WERKPLEK VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema EQPS 3.1 — | Werking en monitoring van apparatuur |
| Subthema EQPS 3.2 — | Situatiebeeldschermen en informatiesystemen |
| Subthema EQPS 3.3 — | Systemen voor vluchtgegevens |
| THEMA EQPS 4 — | TOEKOMSTIGE APPARATUUR |
| Subthema EQPS 4.1 — | Nieuwe ontwikkelingen |
| THEMA EQPS 5 — | BEPERKINGEN EN VERSLECHTERING VAN APPARATUUR EN SYSTEMEN |
| Subthema EQPS 5.1 — | Reactie op beperkingen |
| Subthema EQPS 5.2 — | Verslechtering van communicatieapparatuur |
| Subthema EQPS 5.3 — | Verslechtering van navigatieapparatuur |
| **ONDERWERP 9:** | **PROFESSIONELE OMGEVING** |
| THEMA PEN 1 — | VERTROUWDMAKING |
| Subthema PEN 1.1 — | Studiebezoek aan een luchtvaartterrein |
| THEMA PEN 2 — | LUCHTRUIMGEBRUIKERS |
| Subthema PEN 2.1 — | Bijdragers tot civiele activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| Subthema PEN 2.2 — | Bijdragers tot militaire activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| THEMA PEN 3 — | KLANTENBETREKKINGEN |
| Subthema PEN 3.1 — | Dienstverlening en gebruikersbehoeften |
| THEMA PEN 4 — | MILIEUBESCHERMING |
| Subthema PEN 4.1 — | Milieubescherming |
| **ONDERWERP 10:** | **UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES** |
| THEMA ABES 1 — | ABNORMALE EN NOODSITUATIES (ABES) |
| Subthema ABES 1.1 — | Overzicht van ABES |
| THEMA ABES 2 — | VERBETERING VAN VAARDIGHEDEN |
| Subthema ABES 2.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema ABES 2.2 — | Vermijden van geestelijke overbelasting |
| Subthema ABES 2.3 — | Lucht/grond-samenwerking |
| THEMA ABES 3 — | PROCEDURES VOOR ABNORMALE EN NOODSITUATIES |
| Subthema ABES 3.1 — | Toepassing van ABES-procedures |
| Subthema ABES 3.2 — | Radio-uitval |

Subthema ABES 3.3 — Wederrechtelijke daden en bomdreigingen tegen luchtvaartuigen

Subthema ABES 3.4 — Afgedwaalde of niet-geïdentificeerde luchtvaartuigen

Subthema ABES 3.5 — Runway incursion

Subthema ABES 3.6 — Onderschepping van burgerluchtvaartuigen

**ONDERWERP 11: LUCHTVAARTTERREINEN**

THEMA AGA 1 — GEGEVENS, LAYOUT EN COÖRDINATIE VAN HET LUCHTVAARTTERREIN

Subthema AGA 1.1 — Definities

Subthema AGA 1.2 — Coördinatie

THEMA AGA 2 — BEWEGINGSGEBIED

Subthema AGA 2.1 — Bewegingsgebied

Subthema AGA 2.2 — Manoeuvreerterrein

Subthema AGA 2.3 — Banen

THEMA AGA 3 — OBSTAKELS

Subthema AGA 3.1 — Obstakelvrij luchtruim rond luchtvaartterreinen

THEMA AGA 4 — DIVERSE APPARATUUR

Subthema AGA 4.1 — Locatie";

28. Aanhangsel 5 van bijlage I wordt vervangen door:

*"Aanhangsel 4 van bijlage I*

**BEVOEGDVERKLARING NADERINGSVERKEERSLEIDING PROCEDUREEL (APP)**

(Referentie: bijlage I — deel ATCO, subdeel D, afdeling 2, ATCO.D.010, punt a), 2, ii))

INHOUDSOPGAVE

ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING

ONDERWERP 2 : LUCHTVAARTRECHT

ONDERWERP 3: LUCHTVERKEERSBEHEER

ONDERWERP 4: METEOROLOGIE

ONDERWERP 5: NAVIGATIE

ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN

ONDERWERP 7: MENSELIJKE FACTOREN

ONDERWERP 8: APPARATUUR EN SYSTEMEN

ONDERWERP 9: PROFESSIONELE OMGEVING

ONDERWERP 10: UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES

ONDERWERP 11: LUCHTVAARTTERREINEN

| | |
|---|---|
| **ONDERWERP 1:** | **INLEIDING TOT DE OPLEIDING** |
| THEMA INTR 1 — | BEHEER VAN DE CURSUS |
| Subthema INTR 1.1 — | Inleiding tot de cursus |
| Subthema INTR 1.2 — | Administratie |
| Subthema INTR 1.3 — | Studiemateriaal en opleidingsdocumentatie |
| THEMA INTR 2 — | INLEIDING TOT DE CURSUS LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema INTR 2.1 — | Inhoud en organisatie van de cursus |
| Subthema INTR 2.2 — | Opleidingsethos |
| Subthema INTR 2.3 — | Beoordelingsprocedure |
| **ONDERWERP 2:** | **LUCHTVAARTRECHT** |
| THEMA LAW 1 — | VERGUNNING/BEKWAAMHEIDSCERTIFICAAT VAN LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema LAW 1.1 — | Rechten en voorwaarden |
| THEMA LAW 2 — | REGELS EN REGLEMENTEN |
| Subthema LAW 2.1 — | Verslagen |
| Subthema LAW 2.2 — | Luchtruim |
| THEMA LAW 3 — | VEILIGHEIDSBEHEER VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDING |
| Subthema LAW 3.1 — | Feedbackprocedure |
| Subthema LAW 3.2 — | Veiligheidsonderzoek |
| **ONDERWERP 3:** | **LUCHTVERKEERSBEHEER** |
| THEMA ATM 1 — | DIENSTVERLENING |
| Subthema ATM 1.1 — | Luchtverkeersleidingsdienst (ATC) |
| Subthema ATM 1.2 — | Vluchtinformatiedienst (FIS) |
| Subthema ATM 1.3 — | Alarmeringsdienst (ALRS) |
| Subthema ATM 1.4 — | Capaciteit van het systeem voor luchtverkeersdiensten en beheer van de luchtverkeersstromen |
| Subthema ATM 1.5 — | Luchtruimbeheer (ASM) |
| THEMA ATM 2 — | COMMUNICATIE |
| Subthema ATM 2.1 — | Effectieve communicatie |
| THEMA ATM 3 — | VERKEERSKLARINGEN EN LUCHTVERKEERSLEIDINGSINSTRUCTIES |
| Subthema ATM 3.1 — | Verkeersklaringen |
| Subthema ATM 3.2 — | Luchtverkeersleidingsinstructies |
| THEMA ATM 4 — | COÖRDINATIE |
| Subthema ATM 4.1 — | Behoefte aan coördinatie |
| Subthema ATM 4.2 — | Coördinatie-instrumenten en -methoden |
| Subthema ATM 4.3 — | Coördinatieprocedures |

| | |
|---|---|
| THEMA ATM 5 — | HOOGTEMETING EN NIVEAUTOEWIJZING |
| Subthema ATM 5.1 — | Hoogtemeting |
| Subthema ATM 5.2 — | Hoogtemarge boven obstakels |
| THEMA ATM 6 — | SCHEIDINGEN |
| Subthema ATM 6.1 — | Verticale separatie |
| Subthema ATM 6.2 — | Horizontale separatie |
| Subthema ATM 6.3 — | Delegatie van separatie |
| THEMA ATM 7 — | VEILIGHEIDSNETTEN IN DE LUCHT |
| Subthema ATM 7.1 — | Veiligheidsnetten in de lucht |
| THEMA ATM 8 — | GEGEVENSWEERGAVE |
| Subthema ATM 8.1 — | Gegevensbeheer |
| THEMA ATM 9 — | OPERATIONELE OMGEVING (GESIMULEERD) |
| Subthema ATM 9.1 — | Integriteit van de operationele omgeving |
| Subthema ATM 9.2 — | Verificatie van de geldigheid van de operationele procedures |
| Subthema ATM 9.3 — | Overdracht-overname |
| THEMA ATM 10 — | VERLENING VAN LUCHTVERKEERSLEIDINGSDIENSTEN |
| Subthema ATM 10.1 — | Verantwoordelijkheid en verwerking van informatie |
| Subthema ATM 10.2 — | Naderingsluchtverkeersleiding |
| Subthema ATM 10.3 — | Verkeersbeheersprocedure |
| Subthema ATM 10.4 — | Verkeersafhandeling |
| THEMA ATM 11 — | WACHTEN |
| Subthema ATM 11.1 — | Algemene wachtprocedures |
| Subthema ATM 11.2 — | Naderende luchtvaartuigen |
| **ONDERWERP 4:** | **METEOROLOGIE** |
| THEMA MET 1 — | METEOROLOGISCHE VERSCHIJNSELEN |
| Subthema MET 1.1 — | Meteorologische verschijnselen |
| THEMA MET 2 — | BRONNEN VAN METEOROLOGISCHE GEGEVENS |
| Subthema MET 2.1 — | Bonnen van meteorologische gegevens |
| **ONDERWERP 5:** | **NAVIGATIE** |
| THEMA NAV 1 — | KAARTEN EN LUCHTVAARTKAARTEN |
| Subthema NAV 1.1 — | Kaarten en luchtvaartkaarten |
| THEMA NAV 2 — | INSTRUMENTNAVIGATIE |
| Subthema NAV 2.1 — | Navigatiesystemen |
| Subthema NAV 2.2 — | Gestabiliseerde nadering |

Subthema NAV 2.3 — Instrumentvertrek- en -aankomst

Subthema NAV 2.4 — Navigatiebijstand

Subthema NAV 2.5 — Satellietgebaseerde systemen

Subthema NAV 2.6 — Toepassingen van prestatiegebaseerde navigatie

**ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN**

THEMA ACFT 1 — LUCHTVAARTUIGINSTRUMENTEN

Subthema ACFT 1.1 — Luchtvaartuiginstrumenten

THEMA ACFT 2 — CATEGORIEËN LUCHTVAARTUIGEN

Subthema ACFT 2.1 — Zogturbulentie

Subthema ACFT 2.2 — Toepassing van naderingscategorieën van de ICAO

THEMA ACFT 3 — FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP DE PRESTATIES VAN LUCHTVAARTUIGEN

Subthema ACFT 3.1 — Factoren tijdens het klimmen

Subthema ACFT 3.2 — Factoren tijdens de kruisvlucht

Subthema ACFT 3.3 — Factoren tijdens de daling en het begin van de nadering

Subthema ACFT 3.4 — Factoren tijdens de eindnadering en landing

Subthema ACFT 3.5 — Economische factoren

Subthema ACFT 3.6 — Omgevingsfactoren

THEMA ACFT 4 — LUCHTVAARTUIGGEGEVENS

Subthema ACFT 4.1 — Prestatiegegevens

**ONDERWERP 7: MENSELIJKE FACTOREN**

THEMA HUM 1 — INFORMATIEVERWERKING

Subthema HUM 1.1 — Cognitie en factoren die daarop van invloed zijn

Subthema HUM 1.2 — Situationeel bewustzijn

Subthema HUM 1.3 — Het nemen van beslissingen

THEMA HUMB 2 — FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP GEZONDHEID EN WELZIJN

Subthema HUM 2.1 — Vermoeidheid

Subthema HUM 2.2 — Stress

THEMA HUM 3 — DREIGINGS- EN FOUTENBEHEER

Subthema HUM 3.1 — Kader voor dreigings- en foutenbeheer

Subthema HUM 3.2 — Toegepast dreigings- en foutenbeheer

THEMA HUMB 4 — TEAMWERK

Subthema HUM 4.1 — Voordelen van teamwerk

Subthema HUM 4.2 — Conflictbeheer

| | |
|---|---|
| THEMA HUMB 5 — | SYSTEEM |
| Subthema HUM 5.1 — | Concept van systemen in ATM/ANS |
| THEMA HUMB 6 — | COMMUNICATIE |
| Subthema HUM 6.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema HUM 6.2 — | Effectieve feedback |
| **ONDERWERP 8:** | **APPARATUUR EN SYSTEMEN** |
| THEMA EQPS 1 — | MONDELINGE COMMUNICATIE |
| Subthema EQPS 1.1 — | Radiocommunicatie |
| Subthema EQPS 1.2 — | Andere mondelinge communicatie |
| THEMA EQPS 2 — | AUTOMATISERING VAN LUCHTVERKEERSLEIDING |
| Subthema EQPS 2.1 — | Vast telecommunicatienetwerk voor de luchtvaart (Aeronautical fixed telecommunication network, AFTN) |
| Subthema EQPS 2.2 — | Automatische gegevensuitwisseling |
| THEMA EQPS 3 — | WERKPLEK VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema EQPS 3.1 — | Werking en monitoring van apparatuur |
| Subthema EQPS 3.2 | — Situatiebeeldschermen en informatiesystemen |
| Subthema EQPS 3.3 — | Systemen voor vluchtgegevens |
| THEMA EQPS 4 — | TOEKOMSTIGE APPARATUUR |
| Subthema EQPS 4.1 — | Nieuwe ontwikkelingen |
| THEMA EQPS 5 — | BEPERKINGEN EN VERSLECHTERING VAN APPARATUUR EN SYSTEMEN |
| Subthema EQPS 5.1 — | Reactie op beperkingen |
| Subthema EQPS 5.2 — | Verslechtering van communicatieapparatuur |
| Subthema EQPS 5.3 — | Verslechtering van navigatieapparatuur |
| **ONDERWERP 9:** | **PROFESSIONELE OMGEVING** |
| THEMA PEN 1 — | VERTROUWDMAKING |
| Subthema PEN 1.1 — | Studiebezoek aan een naderingsluchtverkeersleidingseenheid |
| THEMA PEN 2 — | LUCHTRUIMGEBRUIKERS |
| Subthema PEN 2.1 — | Bijdragers tot civiele activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| Subthema PEN 2.2 — | Bijdragers tot militaire activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| THEMA PEN 3 — | KLANTENBETREKKINGEN |
| Subthema PEN 3.1 — | Dienstverlening en gebruikersbehoeften |
| THEMA PEN 4 — | MILIEUBESCHERMING |
| Subthema PEN 4.1 — | Milieubescherming |

**ONDERWERP 10: UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES**

THEMA ABES 1 — ABNORMALE EN NOODSITUATIES (ABES)

Subthema ABES 1.1 — Overzicht van ABES

THEMA ABES 2 — VERBETERING VAN VAARDIGHEDEN

Subthema ABES 2.1 — Effectieve communicatie

Subthema ABES 2.2 — Vermijden van geestelijke overbelasting

Subthema ABES 2.3 — Lucht/grond-samenwerking

THEMA ABES 3 — PROCEDURES VOOR ABNORMALE EN NOODSITUATIES

Subthema ABES 3.1 — Toepassing van ABES-procedures

Subthema ABES 3.2 — Radio-uitval

Subthema ABES 3.3 — Wederrechtelijke daden en bomdreigingen tegen luchtvaartuigen

Subthema ABES 3.4 — Afgedwaalde of niet-geïdentificeerde luchtvaartuigen

Subthema ABES 3.5 — Afleidingen

Subthema ABES 3.6 — Onderschepping van burgerluchtvaartuigen

**ONDERWERP 11: LUCHTVAARTTERREINEN**

THEMA AGA 1 — GEGEVENS, LAYOUT EN COÖRDINATIE VAN HET LUCHTVAARTTERREIN

Subthema AGA 1.1 — Definities

Subthema AGA 1.2 — Coördinatie

THEMA AGA 2 — BEWEGINGSGEBIED

Subthema AGA 2.1 — Bewegingsgebied

Subthema AGA 2.2 — Manoeuvreerterrein

Subthema AGA 2.3 — Banen

THEMA AGA 3 — OBSTAKELS

Subthema AGA 3.1 — Obstakelvrij luchtruim rond luchtvaartterreinen

THEMA AGA 4 — DIVERSE APPARATUUR

Subthema AGA 4.1 — Locatie”;

29. Aanhangsel 6 van bijlage I wordt vervangen door:

*“Aanhangsel 5 van bijlage I*

**BEVOEGDVERKLARING ALGEMENE VERKEERSLEIDING PROCEDUREEL (ACP)**

(Referentie: bijlage I — deel ATCO, subdeel D, afdeling 2, ATCO.D.010, punt a), 2, iii))

INHOUDSOPGAVE

ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING

ONDERWERP 2: LUCHTVAARTRECHT

ONDERWERP 3: LUCHTVERKEERSBEHEER

ONDERWERP 4: METEOROLOGIE

ONDERWERP 5: NAVIGATIE

ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN

ONDERWERP 7: MENSELIJKE FACTOREN

ONDERWERP 8: APPARATUUR EN SYSTEMEN

ONDERWERP 9: PROFESSIONELE OMGEVING

ONDERWERP 10: UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES

**ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING**

THEMA INTR 1 — BEHEER VAN DE CURSUS

Subthema INTR 1.1 — Inleiding tot de cursus

Subthema INTR 1.2 — Administratie

Subthema INTR 1.3 — Studiemateriaal en opleidingsdocumentatie

THEMA INTR 2 — INLEIDING TOT DE CURSUS LUCHTVERKEERSLEIDER

Subthema INTR 2.1 — Inhoud en organisatie van de cursus

Subthema INTR 2.2 — Opleidingsethos

Subthema INTR 2.3 — Beoordelingsprocedure

**ONDERWERP 2: LUCHTVAARTRECHT**

THEMA LAW 1 — VERGUNNING/BEKWAAMHEIDSCERTIFICAAT VAN LUCHTVERKEERSLEIDER

Subthema LAW 1.1 — Rechten en voorwaarden

THEMA LAW 2 — REGELS EN REGLEMENTEN

Subthema LAW 2.1 — Verslagen

Subthema LAW 2.2 — Luchtruim

THEMA LAW 3 — VEILIGHEIDSBEHEER VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDING

Subthema LAW 3.1 — Feedbackprocedure

Subthema LAW 3.2 — Veiligheidsonderzoek

**ONDERWERP 3: LUCHTVERKEERSBEHEER**

THEMA ATM 1 — DIENSTVERLENING

Subthema ATM 1.1 — Luchtverkeersleidingsdienst (ATC)

Subthema ATM 1.2 — Vluchtinformatiedienst (FIS)

Subthema ATM 1.3 — Alarmeringsdienst (ALRS)

Subthema ATM 1.4 — Capaciteit van het systeem voor luchtverkeersdiensten en beheer van de luchtverkeersstromen

Subthema ATM 1.5 — Luchtruimbeheer (ASM)

| | |
|---|---|
| THEMA ATM 2 — | COMMUNICATIE |
| Subthema ATM 2.1 — | Effectieve communicatie |
| THEMA ATM 3 — | VERKEERSKLARINGEN EN LUCHTVERKEERSLEIDINGSINSTRUCTIES |
| Subthema ATM 3.1 — | Verkeersklaringen |
| Subthema ATM 3.2 — | Luchtverkeersleidingsinstructies |
| THEMA ATM 4 — | COÖRDINATIE |
| Subthema ATM 4.1 — | Behoefte aan coördinatie |
| Subthema ATM 4.2 — | Coördinatie-instrumenten en -methoden |
| Subthema ATM 4.3 — | Coördinatieprocedures |
| THEMA ATM 5 — | HOOGTEMETING EN NIVEAUTOEWIJZING |
| Subthema ATM 5.1 — | Hoogtemeting |
| Subthema ATM 5.2 — | Hoogtemarge boven obstakels |
| THEMA ATM 6 — | SCHEIDINGEN |
| Subthema ATM 6.1 — | Verticale separatie |
| Subthema ATM 6.2 — | Horizontale separatie |
| THEMA ATM 7 — | VEILIGHEIDSNETTEN IN DE LUCHT |
| Subthema ATM 7.1 — | Veiligheidsnetten in de lucht |
| THEMA ATM 8 — | GEGEVENSWEERGAVE |
| Subthema ATM 8.1 — | Gegevensbeheer |
| THEMA ATM 9 — | OPERATIONELE OMGEVING (GESIMULEERD) |
| Subthema ATM 9.1 — | Integriteit van de operationele omgeving |
| Subthema ATM 9.2 — | Verificatie van de geldigheid van de operationele procedures |
| Subthema ATM 9.3 — | Overdracht-overname |
| THEMA ATM 10 — | VERLENING VAN LUCHTVERKEERSLEIDINGSDIENSTEN |
| Subthema ATM 10.1 — | Verantwoordelijkheid en verwerking van informatie |
| Subthema ATM 10.2 — | Algemene luchtverkeersleiding |
| Subthema ATM 10.3 — | Verkeersbeheersprocedure |
| Subthema ATM 10.4 — | Verkeersafhandeling |
| THEMA ATM 11 — | WACHTEN |
| Subthema ATM 11.1 — | Algemene wachtprocedures |
| Subthema ATM 11.2 — | Wachtende luchtvaartuigen |

| | |
|---|---|
| **ONDERWERP 4:** | **METEOROLOGIE** |
| THEMA MET 1 — | METEOROLOGISCHE VERSCHIJNSELEN |
| Subthema MET 1.1 — | Meteorologische verschijnselen |
| THEMA MET 2 — | BRONNEN VAN METEOROLOGISCHE GEGEVENS |
| Subthema MET 2.1 — | Bonnen van meteorologische gegevens |
| **ONDERWERP 5:** | **NAVIGATIE** |
| THEMA NAV 1 — | KAARTEN EN LUCHTVAARTKAARTEN |
| Subthema NAV 1.1 — | Kaarten en luchtvaartkaarten |
| THEMA NAV 2 — | INSTRUMENTNAVIGATIE |
| Subthema NAV 2.1 — | Navigatiesystemen |
| Subthema NAV 2.2 — | Navigatiebijstand |
| Subthema NAV 2.3 — | Toepassingen van prestatiegebaseerde navigatie |
| **ONDERWERP 6:** | **LUCHTVAARTUIGEN** |
| THEMA ACFT 1 — | LUCHTVAARTUIGINSTRUMENTEN |
| Subthema ACFT 1.1 — | Luchtvaartuiginstrumenten |
| THEMA ACFT 2 — | CATEGORIEËN LUCHTVAARTUIGEN |
| Subthema ACFT 2.1 — | Zogturbulentie |
| THEMA ACFT 3 — | FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP DE PRESTATIES VAN LUCHTVAARTUIGEN |
| Subthema ACFT 3.1 — | Factoren tijdens het klimmen |
| Subthema ACFT 3.2 — | Factoren tijdens de kruisvlucht |
| Subthema ACFT 3.3 — | Dalingsfactoren |
| Subthema ACFT 3.4 — | Economische factoren |
| Subthema ACFT 3.5 — | Omgevingsfactoren |
| THEMA ACFT 4 — | LUCHTVAARTUIGGEGEVENS |
| Subthema ACFT 4.1 — | Prestatiegegevens |
| **ONDERWERP 7:** | **MENSELIJKE FACTOREN** |
| THEMA HUM 1 — | INFORMATIEVERWERKING |
| Subthema HUM 1.1 — | Cognitie en factoren die daarop van invloed zijn |
| Subthema HUM 1.2 — | Situationeel bewustzijn |
| Subthema HUM 1.3 — | Het nemen van beslissingen |

| | |
|---|---|
| THEMA HUMB 2 — | FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP GEZONDHEID EN WELZIJN |
| Subthema HUM 2.1 — | Vermoeidheid |
| Subthema HUM 2.2 — | Stress |
| THEMA HUM 3 — | DREIGINGS- EN FOUTENBEHEER |
| Subthema HUM 3.1 — | Kader voor dreigings- en foutenbeheer |
| Subthema HUM 3.2 — | Toegepast dreigings- en foutenbeheer |
| THEMA HUMB 4 — | TEAMWERK |
| Subthema HUM 4.1 — | Voordelen van teamwerk |
| Subthema HUM 4.2 — | Conflictbeheer |
| THEMA HUMB 5 — | SYSTEEM |
| Subthema HUM 5.1 — | Concept van systemen in ATM/ANS |
| THEMA HUMB 6 — | COMMUNICATIE |
| Subthema HUM 6.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema HUM 6.2 — | Effectieve feedback |

| | |
|---|---|
| **ONDERWERP 8:** | **APPARATUUR EN SYSTEMEN** |
| THEMA EQPS 1 — | MONDELINGE COMMUNICATIE |
| Subthema EQPS 1.1 — | Radiocommunicatie |
| Subthema EQPS 1.2 — | Andere mondelinge communicatie |
| THEMA EQPS 2 — | AUTOMATISERING VAN LUCHTVERKEERSLEIDING |
| Subthema EQPS 2.1 — | Vast telecommunicatienetwerk voor de luchtvaart (Aeronautical fixed telecommunication network, AFTN) |
| Subthema EQPS 2.2 — | Automatische gegevensuitwisseling |
| THEMA EQPS 3 — | WERKPLEK VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema EQPS 3.1 — | Werking en monitoring van apparatuur |
| Subthema EQPS 3.2 — | Situatiebeeldschermen en informatiesystemen |
| Subthema EQPS 3.3 — | Systemen voor vluchtgegevens |
| THEMA EQPS 4 — | TOEKOMSTIGE APPARATUUR |
| Subthema EQPS 4.1 — | Nieuwe ontwikkelingen |
| THEMA EQPS 5 — | BEPERKINGEN EN VERSLECHTERING VAN APPARATUUR EN SYSTEMEN |
| Subthema EQPS 5.1 — | Reactie op beperkingen |
| Subthema EQPS 5.2 — | Verslechtering van communicatieapparatuur |
| Subthema EQPS 5.3 — | Verslechtering van navigatieapparatuur |

| | |
|---|---|
| **ONDERWERP 9:** | **PROFESSIONELE OMGEVING** |
| THEMA PEN 1 — | VERTROUWDMAKING |
| Subthema PEN 1.1 — | Studiebezoek aan een algemeen luchtverkeersleidingscentrum |
| THEMA PEN 2 — | LUCHTRUIMGEBRUIKERS |
| Subthema PEN 2.1 — | Bijdragers tot civiele activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| Subthema PEN 2.2 — | Bijdragers tot militaire activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| THEMA PEN 3 — | KLANTENBETREKKINGEN |
| Subthema PEN 3.1 — | Dienstverlening en gebruikersbehoeften |
| THEMA PEN 4 — | MILIEUBESCHERMING |
| Subthema PEN 4.1 — | Milieubescherming |
| **ONDERWERP 10:** | **UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES** |
| THEMA ABES 1 — | ABNORMALE EN NOODSITUATIES (ABES) |
| Subthema ABES 1.1 — | Overzicht van ABES |
| THEMA ABES 2 — | VERBETERING VAN VAARDIGHEDEN |
| Subthema ABES 2.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema ABES 2.2 — | Vermijden van geestelijke overbelasting |
| Subthema ABES 2.3 — | Lucht/grond-samenwerking |
| THEMA ABES 3 — | PROCEDURES VOOR ABNORMALE EN NOODSITUATIES |
| Subthema ABES 3.1 — | Toepassing van ABES-procedures |
| Subthema ABES 3.2 — | Radio-uitval |
| Subthema ABES 3.3 — | Wederrechtelijke daden en bomdreigingen tegen luchtvaartuigen |
| Subthema ABES 3.4 — | Afgedwaalde of niet-geïdentificeerde luchtvaartuigen |
| Subthema ABES 3.5 — | Afleidingen |
| Subthema ABES 3.6 — | Onderschepping van burgerluchtvaartuigen”; |

30. Aanhangsel 7 van bijlage I wordt vervangen door:

*“Aanhangsel 6 van bijlage I*

**BEVOEGDVERKLARING NADERINGSVERKEERSLEIDING SURVEILLANCE (APS)**

(Referentie: bijlage I — deel ATCO, subdeel D, afdeling 2, ATCO.D.010, punt a), 2, iv))

INHOUDSOPGAVE

ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING

ONDERWERP 2: LUCHTVAARTRECHT

ONDERWERP 3: LUCHTVERKEERSBEHEER

ONDERWERP 4: METEOROLOGIE

ONDERWERP 5: NAVIGATIE

ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN

ONDERWERP 7: MENSELIJKE FACTOREN

ONDERWERP 8: APPARATUUR EN SYSTEMEN

ONDERWERP 9: PROFESSIONELE OMGEVING

ONDERWERP 10: UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES

ONDERWERP 11: LUCHTVAARTTERREINEN

**ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING**

THEMA INTR 1 — BEHEER VAN DE CURSUS

Subthema INTR 1.1 — Inleiding tot de cursus

Subthema INTR 1.2 — Administratie

Subthema INTR 1.3 — Studiemateriaal en opleidingsdocumentatie

THEMA INTR 2 — INLEIDING TOT DE CURSUS LUCHTVERKEERSLEIDER

Subthema INTR 2.1 — Inhoud en organisatie van de cursus

Subthema INTR 2.2 — Opleidingsethos

Subthema INTR 2.3 — Beoordelingsprocedure

**ONDERWERP 2: LUCHTVAARTRECHT**

THEMA LAW 1 — VERGUNNING/BEKWAAMHEIDSCERTIFICAAT VAN LUCHTVERKEERSLEIDER

Subthema LAW 1.1 — Rechten en voorwaarden

THEMA LAW 2 — REGELS EN REGLEMENTEN

Subthema LAW 2.1 — Verslagen

Subthema LAW 2.2 — Luchtruim

THEMA LAW 3 — VEILIGHEIDSBEHEER VAN DE LUCHTVERKEERSDIENSTEN

Subthema LAW 3.1 — Feedbackprocedure

Subthema LAW 3.2 — Veiligheidsonderzoek

**ONDERWERP 3: LUCHTVERKEERSBEHEER**

THEMA ATM 1 — DIENSTVERLENING

Subthema ATM 1.1 — Luchtverkeersleidingsdienst (ATC)

Subthema ATM 1.2 — Vluchtinformatiedienst (FIS)

Subthema ATM 1.3 — Alarmeringsdienst (ALRS)

Subthema ATM 1.4 — Capaciteit van het systeem voor luchtverkeersdiensten en beheer van de luchtverkeersstromen

Subthema ATM 1.5 — Luchtruimbeheer (ASM)

| | |
|---|---|
| THEMA ATM 2 — | COMMUNICATIE |
| Subthema ATM 2.1 — | Effectieve communicatie |
| THEMA ATM 3 — | VERKEERSKLARINGEN EN LUCHTVERKEERSLEIDINGSINSTRUCTIES |
| Subthema ATM 3.1 — | Verkeersklaringen |
| Subthema ATM 3.2 — | Luchtverkeersleidingsinstructies |
| THEMA ATM 4 — | COÖRDINATIE |
| Subthema ATM 4.1 — | Behoefte aan coördinatie |
| Subthema ATM 4.2 — | Coördinatie-instrumenten en -methoden |
| Subthema ATM 4.3 — | Coördinatieprocedures |
| THEMA ATM 5 — | HOOGTEMETING EN NIVEAUTOEWIJZING |
| Subthema ATM 5.1 — | Hoogtemeting |
| Subthema ATM 5.2 — | Hoogtemarge boven obstakels |
| THEMA ATM 6 — | SCHEIDINGEN |
| Subthema ATM 6.1 — | Verticale separatie |
| Subthema ATM 6.2 — | longitudinale separatie in een surveillanceomgeving |
| Subthema ATM 6.3 — | Delegatie van separatie |
| Subthema ATM 6.4 — | Afstandgebaseerde longitudinale zogturbulentieseparatie |
| Subthema ATM 6.5 — | Separatie op basis van ATS-surveillancesystemen |
| THEMA ATM 7 — | VEILIGHEIDSNETTEN IN DE LUCHT EN OP DE GROND |
| Subthema ATM 7.1 — | Veiligheidsnetten in de lucht |
| Subthema ATM 7.2 — | Veiligheidsnetten op de grond |
| THEMA ATM 8 — | GEGEVENSWEERGAVE |
| Subthema ATM 8.1 — | Gegevensbeheer |
| THEMA ATM 9 — | OPERATIONELE OMGEVING (GESIMULEERD) |
| Subthema ATM 9.1 — | Integriteit van de operationele omgeving |
| Subthema ATM 9.2 — | Verificatie van de geldigheid van de operationele procedures |
| Subthema ATM 9.3 — | Overdracht-overname |
| THEMA ATM 10 — | VERLENING VAN LUCHTVERKEERSLEIDINGSDIENSTEN |
| Subthema ATM 10.1 — | Verantwoordelijkheid en verwerking van informatie |
| Subthema ATM 10.2 — | ATS-surveillancedienst |
| Subthema ATM 10.3 — | Verkeersbeheersprocedure |
| Subthema ATM 10.4 — | Verkeersafhandeling |
| Subthema ATM 10.5 — | Luchtverkeersleidingsdienst met geavanceerde systeemondersteuning |

| | |
|---|---|
| THEMA ATM 11 — | WACHTEN |
| Subthema ATM 11.1 — | Algemene wachtprocedures |
| Subthema ATM 11.2 — | Naderende luchtvaartuigen |
| Subthema ATM 11.3 — | Wachten in een surveillanceomgeving |
| THEMA ATM 12 — | IDENTIFICATIE |
| Subthema ATM 12.1 — | Vaststelling van identificatie |
| Subthema ATM 12.2 — | Instandhouding van identificatie |
| Subthema ATM 12.3 — | Verlies van identiteit |
| Subthema ATM 12.4 — | Informatie over de positie |
| Subthema ATM 12.5 — | Overdracht van identiteit |
| **ONDERWERP 4:** | **METEOROLOGIE** |
| THEMA MET 1 — | METEOROLOGISCHE VERSCHIJNSELEN |
| Subthema MET 1.1 — | Meteorologische verschijnselen |
| THEMA MET 2 — | BRONNEN VAN METEOROLOGISCHE GEGEVENS |
| Subthema MET 2.1 — | Bonnen van meteorologische gegevens |
| **ONDERWERP 5:** | **NAVIGATIE** |
| THEMA NAV 1 — | KAARTEN EN LUCHTVAARTKAARTEN |
| Subthema NAV 1.1 — | Kaarten en luchtvaartkaarten |
| THEMA NAV 2 — | INSTRUMENTNAVIGATIE |
| Subthema NAV 2.1 — | Navigatiesystemen |
| Subthema NAV 2.2 — | Gestabiliseerde nadering |
| Subthema NAV 2.3 — | Instrumentvertrek- en -aankomst |
| Subthema NAV 2.4 — | Navigatiebijstand |
| Subthema NAV 2.5 — | Satellietgebaseerde systemen |
| Subthema NAV 2.6 — | Toepassingen van prestatiegebaseerde navigatie |
| **ONDERWERP 6:** | **LUCHTVAARTUIGEN** |
| THEMA ACFT 1 — | LUCHTVAARTUIGINSTRUMENTEN |
| Subthema ACFT 1.1 — | Luchtvaartuiginstrumenten |
| THEMA ACFT 2 — | CATEGORIEËN LUCHTVAARTUIGEN |
| Subthema ACFT 2.1 — | Zogturbulentie |
| Subthema ACFT 2.2 — | Toepassing van naderingscategorieën van de ICAO |

| | |
|---|---|
| THEMA ACFT 3 — | FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP DE PRESTATIES VAN LUCHTVAARTUIGEN |
| Subthema ACFT 3.1 — | Factoren tijdens het klimmen |
| Subthema ACFT 3.2 — | Factoren tijdens de kruisvlucht |
| Subthema ACFT 3.3 — | Factoren tijdens de daling en het begin van de nadering |
| Subthema ACFT 3.4 — | Factoren tijdens de eindnadering en landing |
| Subthema ACFT 3.5 — | Economische factoren |
| Subthema ACFT 3.6 — | Omgevingsfactoren |
| THEMA ACFT 4 — | LUCHTVAARTUIGGEGEVENS |
| Subthema ACFT 4.1 — | Prestatiegegevens |
| **ONDERWERP 7:** | **MENSELIJKE FACTOREN** |
| THEMA HUM 1 — | INFORMATIEVERWERKING |
| Subthema HUM 1.1 — | Cognitie en factoren die daarop van invloed zijn |
| Subthema HUM 1.2 — | Situationeel bewustzijn |
| Subthema HUM 1.3 — | Het nemen van beslissingen |
| THEMA HUMB 2 — | FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP GEZONDHEID EN WELZIJN |
| Subthema HUM 2.1 — | Vermoeidheid |
| Subthema HUM 2.2 — | Stress |
| THEMA HUM 3 — | DREIGINGS- EN FOUTENBEHEER |
| Subthema HUM 3.1 — | Kader voor dreigings- en foutenbeheer |
| Subthema HUM 3.2 — | Toegepast dreigings- en foutenbeheer |
| THEMA HUMB 4 — | TEAMWERK |
| Subthema HUM 4.1 — | Voordelen van teamwerk |
| Subthema HUM 4.2 — | Conflictbeheer |
| THEMA HUMB 5 — | SYSTEEM |
| Subthema HUM 5.1 — | Concept van systemen in ATM/ANS |
| THEMA HUMB 6 — | COMMUNICATIE |
| Subthema HUM 6.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema HUM 6.2 — | Effectieve feedback |
| **ONDERWERP 8:** | **APPARATUUR EN SYSTEMEN** |
| THEMA EQPS 1 — | MONDELINGE COMMUNICATIE |
| Subthema EQPS 1.1 — | Radiocommunicatie |
| Subthema EQPS 1.2 — | Andere mondelinge communicatie |

| | |
|---|---|
| THEMA EQPS 2 — | AUTOMATISERING VAN LUCHTVERKEERSLEIDING |
| Subthema EQPS 2.1 — | Vast telecommunicatienetwerk voor de luchtvaart (Aeronautical fixed telecommunication network, AFTN) |
| Subthema EQPS 2.2 — | Automatische gegevensuitwisseling |
| THEMA EQPS 3 — | WERKPLEK VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema EQPS 3.1 — | Werking en monitoring van apparatuur |
| Subthema EQPS 3.2 — | Situatiebeeldschermen en informatiesystemen |
| Subthema EQPS 3.3 — | Systemen voor vluchtgegevens |
| Subthema EQPS 3.4 — | Gebruik van ATS-surveillancesystemen |
| Subthema EQPS 3.5 — | Geavanceerde systemen |
| THEMA EQPS 4 — | TOEKOMSTIGE APPARATUUR |
| Subthema EQPS 4.1 — | Nieuwe ontwikkelingen |
| THEMA EQPS 5 — | BEPERKINGEN EN VERSLECHTERING VAN APPARATUUR EN SYSTEMEN |
| Subthema EQPS 5.1 — | Reactie op beperkingen |
| Subthema EQPS 5.2 — | Verslechtering van communicatieapparatuur |
| Subthema EQPS 5.3 — | Verslechtering van navigatieapparatuur |
| Subthema EQPS 5.4 — | Verslechtering van surveillanceapparatuur |
| Subthema EQPS 5.5 — | Verslechtering van het verwerkingssysteem van de luchtverkeersleiding |
| **ONDERWERP 9:** | **PROFESSIONELE OMGEVING** |
| THEMA PEN 1 — | VERTROUWDMAKING |
| Subthema PEN 1.1 — | Studiebezoek aan een naderingsluchtverkeersleidingseenheid |
| THEMA PEN 2 — | LUCHTRUIMGEBRUIKERS |
| Subthema PEN 2.1 — | Bijdragers tot civiele activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| Subthema PEN 2.2 — | Bijdragers tot militaire activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| THEMA PEN 3 — | KLANTENBETREKKINGEN |
| Subthema PEN 3.1 — | Dienstverlening en gebruikersbehoeften |
| THEMA PEN 4 — | MILIEUBESCHERMING |
| Subthema PEN 4.1 — | Milieubescherming |
| **ONDERWERP 10:** | **UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES** |
| THEMA ABES 1 — | ABNORMALE EN NOODSITUATIES (ABES) |
| Subthema ABES 1.1 — | Overzicht van ABES |
| THEMA ABES 2 — | VERBETERING VAN VAARDIGHEDEN |
| Subthema ABES 2.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema ABES 2.2 — | Vermijden van geestelijke overbelasting |

Subthema ABES 2.3 — Lucht/grond-samenwerking

THEMA ABES 3 — PROCEDURES VOOR ABNORMALE EN NOODSITUATIES

Subthema ABES 3.1 — Toepassing van ABES-procedures

Subthema ABES 3.2 — Radio-uitval

Subthema ABES 3.3 — Wederrechtelijke daden en bomdreigingen tegen luchtvaartuigen

Subthema ABES 3.4 — Afgedwaalde of niet-geïdentificeerde luchtvaartuigen

Subthema ABES 3.5 — Afleidingen

Subthema ABES 3.6 — Transponder-uitval

Subthema ABES 3.7 — Onderschepping van burgerluchtvaartuigen

**ONDERWERP 11: LUCHTVAARTTERREINEN**

THEMA AGA 1 — GEGEVENS, LAYOUT EN COÖRDINATIE VAN HET LUCHTVAARTTERREIN

Subthema AGA 1.1 — Definities

Subthema AGA 1.2 — Coördinatie

THEMA AGA 2 — BEWEGINGSGEBIED

Subthema AGA 2.1 — Bewegingsgebied

Subthema AGA 2.2 — Manoeuvreerterrein

Subthema AGA 2.3 — Banen

THEMA AGA 3 — OBSTAKELS

Subthema AGA 3.1 — Obstakelvrij luchtruim rond luchtvaartterreinen

THEMA AGA 4 — DIVERSE APPARATUUR

Subthema AGA 4.1 — Locatie";

31. Aanhangsel 8 van bijlage I wordt vervangen door:

*"Aanhangsel 7 van bijlage I*

**BEVOEGDVERKLARING ALEMENE VERKEERSLEIDING SURVEILLANCE (ACS)**

(Referentie: bijlage I — deel ATCO, subdeel D, afdeling 2, ATCO.D.010, punt a), 2, v))

INHOUDSOPGAVE

ONDERWERP 1: INLEIDING TOT DE OPLEIDING

ONDERWERP 2: LUCHTVAARTRECHT

ONDERWERP 3: LUCHTVERKEERSBEHEER

ONDERWERP 4: METEOROLOGIE

ONDERWERP 5: NAVIGATIE

ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN

ONDERWERP 7: MENSELIJKE FACTOREN

ONDERWERP 8: APPARATUUR EN SYSTEMEN

ONDERWERP 9: PROFESSIONELE OMGEVING

ONDERWERP 10: UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES

| | |
|---|---|
| **ONDERWERP 1:** | **INLEIDING TOT DE OPLEIDING** |
| THEMA INTR 1 — | BEHEER VAN DE CURSUS |
| Subthema INTR 1.1 — | Inleiding tot de cursus |
| Subthema INTR 1.2 — | Administratie |
| Subthema INTR 1.3 — | Studiemateriaal en opleidingsdocumentatie |
| THEMA INTR 2 — | INLEIDING TOT DE CURSUS LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema INTR 2.1 — | Inhoud en organisatie van de cursus |
| Subthema INTR 2.2 — | Opleidingsethos |
| Subthema INTR 2.3 — | Beoordelingsprocedure |
| **ONDERWERP 2:** | **LUCHTVAARTRECHT** |
| THEMA LAW 1 — | VERGUNNING/BEKWAAMHEIDSCERTIFICAAT VAN LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema LAW 1.1 — | Rechten en voorwaarden |
| THEMA LAW 2 — | REGELS EN REGLEMENTEN |
| Subthema LAW 2.1 — | Verslagen |
| Subthema LAW 2.2 — | Luchtruim |
| THEMA LAW 3 — | VEILIGHEIDSBEHEER VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDING |
| Subthema LAW 3.1 — | Feedbackprocedure |
| Subthema LAW 3.2 — | Veiligheidsonderzoek |
| **ONDERWERP 3:** | **LUCHTVERKEERSBEHEER** |
| THEMA ATM 1 — | DIENSTVERLENING |
| Subthema ATM 1.1 — | Luchtverkeersleidingsdienst (ATC) |
| Subthema ATM 1.2 — | Vluchtinformatiedienst (FIS) |
| Subthema ATM 1.3 — | Alarmeringsdienst (ALRS) |
| Subthema ATM 1.4 — | Capaciteit van het systeem voor luchtverkeersdiensten en beheer van de luchtverkeersstromen |
| Subthema ATM 1.5 — | Luchtruimbeheer (ASM) |
| THEMA ATM 2 — | COMMUNICATIE |
| Subthema ATM 2.1 — | Effectieve communicatie |
| THEMA ATM 3 — | VERKEERSKLARINGEN EN LUCHTVERKEERSLEIDINGSINSTRUCTIES |
| Subthema ATM 3.1 — | Verkeersklaringen |
| Subthema ATM 3.2 — | Luchtverkeersleidingsinstructies |

| | |
|---|---|
| THEMA ATM 4 — | COÖRDINATIE |
| Subthema ATM 4.1 — | Behoefte aan coördinatie |
| Subthema ATM 4.2 — | Coördinatie-instrumenten en -methoden |
| Subthema ATM 4.3 — | Coördinatieprocedures |
| THEMA ATM 5 — | HOOGTEMETING EN NIVEAUTOEWIJZING |
| Subthema ATM 5.1 — | Hoogtemeting |
| Subthema ATM 5.2 — | Hoogtemarge boven obstakels |
| THEMA ATM 6 — | SCHEIDINGEN |
| Subthema ATM 6.1 — | Verticale separatie |
| Subthema ATM 6.2 — | longitudinale separatie in een surveillanceomgeving |
| Subthema ATM 6.3 — | Afstandgebaseerde longitudinale zogturbulentieseparatie |
| Subthema ATM 6.4 — | Separatie op basis van ATS-surveillancesystemen |
| THEMA ATM 7 — | VEILIGHEIDSNETTEN IN DE LUCHT EN OP DE GROND |
| Subthema ATM 7.1 — | Veiligheidsnetten in de lucht |
| Subthema ATM 7.2 — | Veiligheidsnetten op de grond |
| THEMA ATM 8 — | GEGEVENSWEERGAVE |
| Subthema ATM 8.1 — | Gegevensbeheer |
| THEMA ATM 9 — | OPERATIONELE OMGEVING (GESIMULEERD) |
| Subthema ATM 9.1 — | Integriteit van de operationele omgeving |
| Subthema ATM 9.2 — | Verificatie van de geldigheid van de operationele procedures |
| Subthema ATM 9.3 — | Overdracht-overname |
| THEMA ATM 10 — | VERLENING VAN LUCHTVERKEERSLEIDINGSDIENSTEN |
| Subthema ATM 10.1 — | Verantwoordelijkheid en verwerking van informatie |
| Subthema ATM 10.2 — | ATS-surveillancedienst |
| Subthema ATM 10.3 — | Verkeersbeheersprocedure |
| Subthema ATM 10.4 — | Verkeersafhandeling |
| Subthema ATM 10.5 — | Luchtverkeersleidingsdienst met geavanceerde systeemondersteuning |
| THEMA ATM 11 — | WACHTEN |
| Subthema ATM 11.1 — | Algemene wachtprocedures |
| Subthema ATM 11.2 — | Wachtende luchtvaartuigen |
| Subthema ATM 11.3 — | Wachten in een surveillanceomgeving |
| THEMA ATM 12 — | IDENTIFICATIE |
| Subthema ATM 12.1 — | Vaststelling van identificatie |
| Subthema ATM 12.2 — | Instandhouding van identificatie |

Subthema ATM 12.3 — Verlies van identiteit

Subthema ATM 12.4 — Informatie over de positie

Subthema ATM 12.5 — Overdracht van identiteit

**ONDERWERP 4: METEOROLOGIE**

THEMA MET 1 — METEOROLOGISCHE VERSCHIJNSELEN

Subthema MET 1.1 — Meteorologische verschijnselen

THEMA MET 2 — BRONNEN VAN METEOROLOGISCHE GEGEVENS

Subthema MET 2.1 — Bronnen van meteorologische gegevens

**ONDERWERP 5: NAVIGATIE**

THEMA NAV 1 — KAARTEN EN LUCHTVAARTKAARTEN

Subthema NAV 1.1 — Kaarten en luchtvaartkaarten

THEMA NAV 2 — INSTRUMENTNAVIGATIE

Subthema NAV 2.1 — Navigatiesystemen

Subthema NAV 2.2 — Navigatiebijstand

Subthema NAV 2.3 — Toepassingen van prestatiegebaseerde navigatie

**ONDERWERP 6: LUCHTVAARTUIGEN**

THEMA ACFT 1 — LUCHTVAARTUIGINSTRUMENTEN

Subthema ACFT 1.1 — Luchtvaartuiginstrumenten

THEMA ACFT 2 — CATEGORIEËN LUCHTVAARTUIGEN

Subthema ACFT 2.1 — Zogturbulentie

THEMA ACFT 3 — FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP DE PRESTATIES VAN LUCHTVAARTUIGEN

Subthema ACFT 3.1 — Factoren tijdens het klimmen

Subthema ACFT 3.2 — Factoren tijdens de kruisvlucht

Subthema ACFT 3.3 — Dalingsfactoren

Subthema ACFT 3.4 — Economische factoren

Subthema ACFT 3.5 — Omgevingsfactoren

THEMA ACFT 4 — LUCHTVAARTUIGGEGEVENS

Subthema ACFT 4.1 — Prestatiegegevens

**ONDERWERP 7: MENSELIJKE FACTOREN**

THEMA HUM 1 — INFORMATIEVERWERKING

Subthema HUM 1.1 — Cognitie en factoren die daarop van invloed zijn

Subthema HUM 1.2 — Situationeel bewustzijn

| | |
|---|---|
| Subthema HUM 1.3 — | Het nemen van beslissingen |
| THEMA HUMB 2 — | FACTOREN DIE VAN INVLOED ZIJN OP GEZONDHEID EN WELZIJN |
| Subthema HUM 2.1 — | Vermoeidheid |
| Subthema HUM 2.2 — | Stress |
| THEMA HUM 3 — | DREIGINGS- EN FOUTENBEHEER |
| Subthema HUM 3.1 — | Kader voor dreigings- en foutenbeheer |
| Subthema HUM 3.2 — | Toegepast dreigings- en foutenbeheer |
| THEMA HUMB 4 — | TEAMWERK |
| Subthema HUM 4.1 — | Voordelen van teamwerk |
| Subthema HUM 4.2 — | Conflictbeheer |
| THEMA HUMB 5 — | SYSTEEM |
| Subthema HUM 5.1 — | Concept van systemen in ATM/ANS |
| THEMA HUMB 6 — | COMMUNICATIE |
| Subthema HUM 6.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema HUM 6.2 — | Effectieve feedback |
| **ONDERWERP 8:** | **APPARATUUR EN SYSTEMEN** |
| THEMA EQPS 1 — | MONDELINGE COMMUNICATIE |
| Subthema EQPS 1.1 — | Radiocommunicatie |
| Subthema EQPS 1.2 — | Andere mondelinge communicatie |
| THEMA EQPS 2 — | AUTOMATISERING VAN LUCHTVERKEERSLEIDING |
| Subthema EQPS 2.1 — | Vast telecommunicatienetwerk voor de luchtvaart (Aeronautical fixed telecommunication network, AFTN) |
| Subthema EQPS 2.2 — | Automatische gegevensuitwisseling |
| THEMA EQPS 3 — | WERKPLEK VAN DE LUCHTVERKEERSLEIDER |
| Subthema EQPS 3.1 — | Werking en monitoring van apparatuur |
| Subthema EQPS 3.2 — | Situatiebeeldschermen en informatiesystemen |
| Subthema EQPS 3.3 — | Systemen voor vluchtgegevens |
| Subthema EQPS 3.4 — | Gebruik van ATS-surveillancesystemen |
| Subthema EQPS 3.5 — | Geavanceerde systemen |
| THEMA EQPS 4 — | TOEKOMSTIGE APPARATUUR |
| Subthema EQPS 4.1 — | Nieuwe ontwikkelingen |
| THEMA EQPS 5 — | BEPERKINGEN EN VERSLECHTERING VAN APPARATUUR EN SYSTEMEN |
| Subthema EQPS 5.1 — | Reactie op beperkingen |
| Subthema EQPS 5.2 — | Verslechtering van communicatieapparatuur |

| | |
|---|---|
| Subthema EQPS 5.3 — | Verslechtering van navigatieapparatuur |
| Subthema EQPS 5.4 — | Verslechtering van surveillanceapparatuur |
| Subthema EQPS 5.5 — | Verslechtering van het verwerkingssysteem van de luchtverkeersleiding |
| **ONDERWERP 9:** | **PROFESSIONELE OMGEVING** |
| THEMA PEN 1 — | VERTROUWDMAKING |
| Subthema PEN 1.1 — | Studiebezoek aan een algemeen luchtverkeersleidingscentrum |
| THEMA PEN 2 — | LUCHTRUIMGEBRUIKERS |
| Subthema PEN 2.1 — | Bijdragers tot civiele activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| Subthema PEN 2.2 — | Bijdragers tot militaire activiteiten op het gebied van luchtverkeersdiensten |
| THEMA PEN 3 — | KLANTENBETREKKINGEN |
| Subthema PEN 3.1 — | Dienstverlening en gebruikersbehoeften |
| THEMA PEN 4 — | MILIEUBESCHERMING |
| Subthema PEN 4.1 — | Milieubescherming |
| **ONDERWERP 10:** | **UITZONDERLIJKE EN NOODSITUATIES** |
| THEMA ABES 1 — | ABNORMALE EN NOODSITUATIES (ABES) |
| Subthema ABES 1.1 — | Overzicht van ABES |
| THEMA ABES 2 — | VERBETERING VAN VAARDIGHEDEN |
| Subthema ABES 2.1 — | Effectieve communicatie |
| Subthema ABES 2.2 — | Vermijden van geestelijke overbelasting |
| Subthema ABES 2.3 — | Lucht/grond-samenwerking |
| THEMA ABES 3 — | PROCEDURES VOOR ABNORMALE EN NOODSITUATIES |
| Subthema ABES 3.1 — | Toepassing van ABES-procedures |
| Subthema ABES 3.2 — | Radio-uitval |
| Subthema ABES 3.3 — | Wederrechtelijke daden en bomdreigingen tegen luchtvaartuigen |
| Subthema ABES 3.4 — | Afgedwaalde of niet-geïdentificeerde luchtvaartuigen |
| Subthema ABES 3.5 — | Afleidingen |
| Subthema ABES 3.6 — | Transponder-uitval |
| Subthema ABES 3.7 — | Onderschepping van burgerluchtvaartuigen”; |

*BIJLAGE II*

Bijlage II (DEEL ATCO.AR) bij Verordening (EU) 2015/340 wordt als volgt gewijzigd:

1. ATCO.AR.A.005 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.A.005 Personeel**

a) De bevoegde autoriteiten beoordelen om de 2 jaar welk personeel nodig is om hun toezichtstaken uit te voeren, op basis van een analyse van de bij deze verordening verplichte processen.

b) Personeel dat door de bevoegde autoriteit is gemachtigd om certificerings- en/of toezichtstaken uit te voeren, is in elk geval bevoegd de volgende taken te vervullen:

1. documenten zoals vergunningen, certificaten, bescheiden, gegevens en procedures onderzoeken, alsook ander materiaal dat voor de uitvoering van de betrokken taak van belang is;

2. kopieën of uittreksels maken van die bescheiden, gegevens, procedures en ander materiaal;

3. om een toelichting vragen;

4. in voorkomende gevallen gebouwen en werklocaties betreden;

5. audits en inspecties uitvoeren, ook onaangekondigde inspecties;

6. voor zover nodig handhavingsmaatregelen nemen of initiëren.";

2. ATCO.AR.A.010 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.A.010 Taken van de bevoegde autoriteiten**

Tot de taken van de bevoegde autoriteiten behoren:

a) de afgifte, schorsing en intrekking van vergunningen, bevoegdverklaringen, aantekeningen en medische certificaten;

b) de afgifte van tijdelijke bevoegdheden van instructeur voor opleidingen op de werkplek overeenkomstig ATCO.C.025;

c) de afgifte van tijdelijke bevoegdheden van beoordelaar overeenkomstig ATCO.C.065;

d) de herbevestiging en verlenging van aantekeningen;

e) de herbevestiging, verlenging en beperking van medische certificaten na doorverwijzing door de luchtvaartgeneeskundige keuringsarts of het luchtvaartgeneeskundige centrum;

f) de afgifte, herbevestiging, verlenging, schorsing, intrekking, beperking en wijziging van certificaten van luchtvaartgeneeskundige keuringsartsen;

g) de afgifte, schorsing, intrekking en beperking van certificaten van opleidingsorganisaties en van de certificaten van luchtvaartgeneeskundige centra;

h) de goedkeuring van cursussen, plannen en bekwaamhedenprogramma's voor de eenheid, evenals beoordelingsmethoden;

i) de goedkeuring van de methode voor het beoordelen van de taalvaardigheid en het vaststellen van vereisten voor organen die de taalvaardigheid beoordelen overeenkomstig ATCO.B.040;

j) de goedkeuring van de noodzaak van het hogere niveau (niveau vijf) van taalvaardigheid overeenkomstig ATCO.B.030, punt d);

k) het toezicht op opleidingsorganisaties, met inbegrip van hun cursussen en plannen;

l) de goedkeuring van en het toezicht op de bekwaamhedenprogramma's voor de eenheid;

m) de vaststelling van de juiste beroepsprocedures en kennisgevingsmechanismen;

n) de facilitering van de erkenning en inwisseling van vergunningen, onder andere door de gegevens van luchtverkeersleiders door te geven en de oude vergunning terug te geven aan de afgevende bevoegde autoriteit overeenkomstig ATCO.AR.D.003;

o) de facilitering van de erkenning van certificaten en goedkeuringen van opleidingsorganisaties, alsook van de goedkeuring van de beoordelingsmethode voor het aantonen van taalvaardigheid.";

3. ATCO.AR.A.015 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.A.015 Wijzen van naleving**

a) Het Agentschap stelt aanvaardbare wijzen van naleving (acceptable means of compliance, AMC) op die mogen worden gebruikt om overeenstemming te bereiken met Verordening (EU) 2018/1139 en de op grond daarvan vastgestelde gedelegeerde en uitvoeringshandelingen.

b) Er mogen alternatieve wijzen van naleving worden gebruikt om overeenstemming te bereiken met de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen.

c) De bevoegde autoriteit stelt het Agentschap in kennis van alle alternatieve wijzen van naleving die zij zelf gebruikt of die worden gebruikt door organisaties waarop zij toezicht uitoefent om de overeenstemming met deze verordening te waarborgen.";

4. ATCO.AR.A.020 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.A.020 Informatieverstrekking aan het Agentschap**

a) Binnen 30 dagen nadat de bevoegde autoriteit weet heeft gekregen van eventuele significante problemen met de tenuitvoerlegging van Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan, stelt zij het Agentschap daarvan in kennis.

b) Onverminderd Verordening (EU) nr. 376/2014 van het Europees Parlement en de Raad en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan verstrekt de bevoegde autoriteit veiligheidsrelevante informatie die voortvloeit uit de voorvalmeldingen die overeenkomstig artikel 6, lid 6, van Verordening (EU) nr. 376/2014 in haar nationale gegevensbank zijn opgeslagen, zo snel mogelijk aan het Agentschap.";

5. ATCO.AR.A.025 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.A.025 Onmiddellijke reactie op een veiligheidsprobleem**

a) Onverminderd Verordening (EU) nr. 376/2014 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan voert de bevoegde autoriteit een systeem in voor een adequate verzameling, analyse en verspreiding van veiligheidsinformatie.

b) Het Agentschap past een systeem toe om alle ontvangen relevante veiligheidsinformatie op adequate wijze te analyseren en de lidstaten en de Commissie zonder nodeloze vertraging alle informatie, met inbegrip van aanbevelingen of te nemen corrigerende maatregelen, te verstrekken die zij nodig hebben om tijdig te reageren op een veiligheidsprobleem met producten, onderdelen, uitrustingsstukken, personen of organisaties die vallen onder Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan.

c) Bij ontvangst van de in de punten a) en b) bedoelde informatie neemt de bevoegde autoriteit passende maatregelen om het veiligheidsprobleem aan te pakken.

d) Overeenkomstig punt c) genomen maatregelen moeten onmiddellijk ter kennis worden gebracht van alle personen of organisaties die daaraan moeten voldoen krachtens Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan. De bevoegde autoriteit stelt ook het Agentschap in kennis van deze maatregelen, alsmede de andere betrokken lidstaten in zoverre gecombineerd optreden vereist is.";

6. ATCO.AR.B.001 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.B.001 Beheersysteem**

a) De bevoegde autoriteit zorgt voor de opstelling en instandhouding van een beheersysteem met minstens:

1. gedocumenteerde beleidslijnen en procedures ter beschrijving van haar organisatie, middelen en methoden om overeenstemming te bereiken met Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan. De procedures worden bijgehouden en dienen binnen die bevoegde autoriteit als basiswerkdocumenten voor alle daarmee samenhangende taken;

2. voldoende personeel met onder meer inspecteurs voor de verlening van vergunningen en certificaten, om haar taken uit te voeren en zich van haar verantwoordelijkheden te kwijten. Dit personeel moet over de nodige kwalificaties beschikken om de toegewezen taken te vervullen, de nodige kennis en ervaring hebben en een basisopleiding, een praktijkopleiding en regelmatige bijscholingscursussen hebben gevolgd om de vaardigheden op peil te houden. Er wordt een systeem opgezet om de beschikbaarheid van het personeel te plannen teneinde alle gerelateerde taken naar behoren te volbrengen;

3. adequate faciliteiten en kantoorruimte om de toegewezen taken uit te voeren;

4. een functie om te controleren of het beheersysteem voldoet aan de toepasselijke eisen en te beoordelen of de procedures goed functioneren, waaronder de invoering van een proces voor interne controle en voor het beheer van veiligheidsrisico's. Het auditproces omvat een terugkoppelingssysteem van auditbevindingen naar de hoogste leiding van de bevoegde autoriteit om te waarborgen dat waar nodig corrigerende maatregelen worden genomen, en

5. een persoon of groep personen die de eindverantwoordelijkheid voor de functie van nalevingscontrole draagt tegenover het hogere management van de bevoegde autoriteit.

b) De bevoegde autoriteit wijst voor elk werkterrein, inclusief het beheersysteem, één of meer personen aan die de algehele verantwoordelijkheid dragen voor het beheer van de desbetreffende taak of taken.

c) De bevoegde autoriteit stelt procedures vast voor deelname aan de wederzijdse uitwisseling van alle nodige informatie en bijstand met andere betrokken bevoegde autoriteiten in dezelfde of andere lidstaten, met inbegrip van informatie-uitwisseling over:

1. de vastgestelde bevindingen en follow-upmaatregelen die het gevolg zijn van het toezicht op personen en organisaties die activiteiten uitvoeren op het grondgebied van een lidstaat, maar gecertificeerd zijn door de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat of het Agentschap, en

2. informatie afkomstig van de verplichte en vrijwillige melding van voorvallen zoals vereist uit hoofde van ATCO.OR.B.040.

d) Een kopie van de aan het beheersysteem gerelateerde procedures en wijzigingen daarvan wordt voor normalisatie-doeleinden ter beschikking van het Agentschap gesteld.";

7. in ATCO.AR.B.005 wordt punt a) vervangen door:

"a) Als de bevoegde autoriteit taken toewijst met betrekking tot de eerste certificering van, of het permanent toezicht op personen of organisaties die onder Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan vallen, worden die taken uitsluitend toegewezen aan gekwalificeerde entiteiten. Bij het toewijzen van taken zorgt de bevoegde autoriteit ervoor dat zij:

1. beschikt over een systeem om initieel en blijvend te beoordelen of de gekwalificeerde entiteit voldoet aan bijlage VI bij Verordening (EU) 2018/1139.

Dit systeem en de beoordelingsresultaten moeten worden gedocumenteerd;

2. een gedocumenteerde overeenkomst met een gekwalificeerde entiteit heeft opgesteld die door beide partijen is goedgekeurd op het passende beheerniveau en die een duidelijke omschrijving bevat van:

i) de uit te voeren taken;

ii) de te verstrekken verklaringen, verslagen en opgeslagen gegevens;

iii) de technische voorwaarden waaraan moet worden voldaan bij de uitvoering van deze taken;

iv) de daarmee samenhangende aansprakelijkheidsdekking, en

v) de bescherming van bij de uitvoering van deze taken verkregen informatie.";

8. ATCO.AR.B.010 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.B.010 Wijzigingen in het beheersysteem**

a) De bevoegde autoriteit dient over een systeem te beschikken dat wijzigingen in kaart brengt die haar vermogen beïnvloeden om haar taken uit te voeren en zich van haar verantwoordelijkheden te kwijten zoals omschreven in Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan. Met dat systeem kan zij waar nodig maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat haar beheersysteem passend en doeltreffend blijft.

b) Om een effectieve tenuitvoerlegging van haar beheersysteem te waarborgen, dient de bevoegde autoriteit dit systeem te actualiseren, teneinde elke wijziging in Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan tijdig weer te geven.

c) De bevoegde autoriteit dient het Agentschap in kennis te stellen van wijzigingen die haar vermogen beïnvloeden om haar taken uit te voeren en zich van haar verantwoordelijkheden te kwijten zoals omschreven in Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan.";

9. ATCO.AR.B.015 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.B.015 Bijhouden van gegevens**

a) De bevoegde autoriteit houdt een lijst bij van alle organisatiecertificaten en personeelsvergunningen en van de door haar afgegeven certificaten.

b) De bevoegde autoriteit zet een systeem op voor het bijhouden van gegevens dat voorziet in passende opslag, toegankelijkheid en betrouwbare traceerbaarheid van:

1. de gedocumenteerde beleidslijnen en procedures van het beheersysteem;

2. de opleiding, kwalificatie en machtiging van haar personeel;

3. de taakverdeling, waaronder de bij ATCO.AR.B.005 vereiste elementen, alsook de bijzonderheden over de toegewezen taken;

4. certificeringsprocessen en voortdurend toezicht op gecertificeerde organisaties;

5. gegevens van door opleidingsorganisaties verzorgde cursussen;

6. processen voor de afgifte van vergunningen, bevoegdverklaringen, aantekeningen en certificaten en voor het voortdurend toezicht op de houders van die vergunningen, bevoegdverklaringen, aantekeningen en certificaten;

7. voortdurend toezicht op personen en organisaties die rechten uitoefenen op het grondgebied van een lidstaat maar zijn gecertificeerd door de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat, zoals overeengekomen tussen deze autoriteiten;

8. bevindingen, corrigerende maatregelen en de sluitingsdatum van de maatregel;

9. genomen handhavingsmaatregelen;

10. veiligheidsinformatie en follow-upmaatregelen;

11. het gebruik van de flexibiliteitsregeling overeenkomstig artikel 71 van Verordening (EU) 2018/1139, en

12. de evaluatie en kennisgeving aan het Agentschap van door organisaties voorgestelde alternatieve wijzen van naleving en de beoordeling van door de bevoegde autoriteit zelf gebruikte alternatieve wijzen van naleving.

c) De gegevens worden ten minste 5 jaar bewaard en in het geval van personeelsvergunningen tot ten minste 10 jaar na de vervaldatum van de laatste aantekening op de vergunning, met inachtneming van de toepasselijke wetgeving inzake gegevensbescherming.";

10. in ATCO.AR.C.001 wordt punt a) vervangen door:

"a) De bevoegde autoriteit controleert:

1. de naleving van vereisten die, naargelang het geval, gelden voor organisaties of personen voorafgaand aan de afgifte van een organisatiecertificaat of personeelsvergunning, certificaat, bevoegdverklaring of aantekening;

2. de blijvende naleving van de toepasselijke vereisten en de voorwaarden in verband met het certificaat van de opleidingsorganisatie, evenals de toepasselijke eisen voor door haar goedgekeurde cursussen, opleidingsplannen en programma's voor eenheidsvaardigheden, en eisen die van toepassing zijn op het personeel;

3. de toepassing van passende veiligheidsmaatregelen die door de bevoegde autoriteit worden voorgeschreven overeenkomstig ATCO.AR.A.025, punten c) en d).";

11. ATCO.AR.D.003 wordt als volgt ingevoegd:

"**ATCO.AR.D.003 Wijziging van bevoegde autoriteit**

(a) Na ontvangst van een verzoek van de vergunninghouder tot wijziging van de bevoegde autoriteit, verzoekt de ontvangende bevoegde autoriteit de bevoegde autoriteit van de vergunninghouder zonder onnodige vertraging het volgende over te dragen:

(1) een controle van de vergunning;

(2) kopieën van de medische dossiers van de vergunninghouder die door die bevoegde autoriteit worden bijgehouden. De medische dossiers worden op vertrouwelijke wijze overgedragen overeenkomstig ATCO.MED.A.015 van bijlage IV (Deel-ATCO.MED) en bevatten een samenvatting van de relevante medische geschiedenis van de aanvrager, die door de medische beoordelaar is geverifieerd en ondertekend of elektronisch geauthenticeerd.

(b) De overdragende bevoegde autoriteit bewaart de oorspronkelijke vergunning en medische dossiers van de vergunninghouder.

(c) De ontvangende bevoegde autoriteit wisselt onverwijld de vergunning en het medisch certificaat in, voor zover zij alle in punt a) vermelde documenten heeft ontvangen en verwerkt. Bij de inwisseling van de vergunning en het medisch certificaat verzoekt de ontvangende bevoegde autoriteit de vergunninghouder onmiddellijk om haar de door de overdragende bevoegde autoriteit afgegeven vergunning en het bijbehorend medisch certificaat te verstrekken.

(d) In de nieuwe vergunning worden de bevoegdverklaringen, aantekeningen bij de bevoegdverklaringen, aantekeningen bij de vergunning en alle geldige eenheidsaantekeningen vermeld, alsook de datum van eerste afgifte en de vervaldatum, indien van toepassing.

(e) De ontvangende bevoegde autoriteit stelt de overdragende bevoegde autoriteit onmiddellijk in kennis wanneer zij de vergunning en het medisch certificaat opnieuw heeft afgegeven aan de vergunninghouder en wanneer de houder de vergunning en het medisch certificaat heeft overgedragen, als bedoeld in punt c). Zolang deze kennisgeving niet is ontvangen, blijft de overdragende bevoegde autoriteit verantwoordelijk voor de vergunning en het medisch certificaat die oorspronkelijk aan die houder werden afgegeven.";

12. ATCO.AR.D.005 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.D.005 Intrekking en schorsing van vergunningen, bevoegdverklaringen en aantekeningen**

a) Ingevolge ATCO.A.020 moet de bevoegde autoriteit administratieve procedures vaststellen voor de intrekking en schorsing van vergunningen, bevoegdverklaringen en aantekeningen.

b) De bevoegde autoriteit kan de vergunning schorsen indien een geval van tijdelijke ongeschiktheid niet wordt beëindigd overeenkomstig de procedures bedoeld in ATCO.A.015, punt e).

c) Met name in de volgende situaties zal de bevoegde autoriteit een vergunning, bevoegdverklaring of aantekening schorsen of intrekken overeenkomstig ATCO.AR.C.010:

1. het uitoefenen van de rechten van de vergunning wanneer de houder niet meer voldoet aan de toepasselijke eisen van deze verordening;

2. het verkrijgen van een vergunning, bevoegdverklaring, aantekening of certificaat van leerling-luchtverkeersleider of van luchtverkeersleider door vervalsing van de overgelegde documenten;

3. het vervalsen van de vergunnings- of certificaatdocumenten;

4. het uitoefenen van de rechten van de vergunning, bevoegdverklaring(en) of aantekening(en) onder invloed van psychoactieve middelen.

d) Bij schorsing of intrekking van vergunningen, bevoegdverklaringen en aantekeningen stelt de bevoegde autoriteit de vergunninghouder en de relevante verlener van luchtvaartnavigatiediensten schriftelijk in kennis van dit besluit en verstrekt zij de vergunninghouder informatie over diens recht om daartegen in beroep te gaan overeenkomstig de procedures van ATCO.AR.A.010, punt m).

e) Verder moet de bevoegde autoriteit een vergunning, bevoegdverklaring of aantekening ook schorsen of intrekken op schriftelijk verzoek van de vergunninghouder.";

13. ATCO.AR.E.001 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.E.001 Certificeringsprocedure voor opleidingsorganisaties en afgifte van het certificaat**

(a) Bij ontvangst van een aanvraag voor de eerste afgifte van een certificaat van opleidingsorganisatie controleert de bevoegde autoriteit of de opleidingsorganisatie voldoet aan de toepasselijke eisen van deze verordening.

b) Alvorens het certificaat af te geven, kan de bevoegde autoriteit de opleidingsorganisatie verzoeken om de door haar noodzakelijk geachte audits, inspecties of beoordelingen uit te voeren.

c) Als de aanvragende opleidingsorganisatie voldoet aan de toepasselijke eisen, geeft de bevoegde autoriteit een certificaat af volgens het model in aanhangsel 2 van bijlage II.

d) Het certificaat wordt afgegeven voor onbepaalde tijd. De activiteiten die de opleidingsorganisatie mag uitvoeren, worden vermeld in het aanhangsel bij het certificaat.

e) Het certificaat wordt niet afgegeven wanneer er nog steeds een bevinding van niveau 1 open staat. In uitzonderlijke omstandigheden moeten andere bevindingen dan die van niveau 1 worden beoordeeld, moet de opleidingsorganisatie, indien nodig, risicobeperkende maatregelen nemen en moet de bevoegde autoriteit een corrigerend actieplan voor het sluiten van de bevinding(en) goedkeuren alvorens het certificaat wordt afgegeven.

f) Om de opleidingsorganisatie in staat te stellen wijzigingen toe te passen zonder voorafgaande goedkeuring door de bevoegde autoriteit overeenkomstig ATCO.OR.B.015 en ATCO.AR.E.010, punt c), verleent de bevoegde autoriteit haar goedkeuring aan de door de organisatie meegedeelde procedure waarin de reikwijdte van deze wijzigingen is gedefinieerd en is beschreven hoe die wijzigingen worden beheerd en aangemeld.";

14. ATCO.AR.E.005, punt b), wordt vervangen door:

"b) Met het oog op een wijziging van bevoegde autoriteit overeenkomstig ATCO.A.010 moet de bevoegde autoriteit de cursussen voor een eenheidsaantekening die zijn opgezet overeenkomstig ATCO.B.020, punten b) en e), uiterlijk zes weken na indiening van de aanvraag tot goedkeuring van de cursus goedkeuren of afkeuren, en er op toezien dat de beginselen van non-discriminatie en evenredigheid worden geëerbiedigd.";

15. ATCO.AR.E.015 wordt vervangen door:

"**ATCO.AR.E.015 Bevindingen, corrigerende acties en handhavingsmaatregelen**

a) De bevoegde autoriteit beschikt over een systeem om de veiligheidsimpact van bevindingen te analyseren en te beslissen of handhavingsmaatregelen moeten worden genomen op basis van het risico dat voortvloeit uit de niet-naleving van de opleidingsorganisatie.

b) De bevoegde autoriteit geeft een bevinding van niveau 1 af bij constatering van significante niet-naleving van de toepasselijke vereisten van Verordening (EU) 2018/1139 en de onderhavige verordening, het certificaat en/of de goedkeuringsvoorwaarden en rechten ervan, die een ernstig risico vormt voor de vliegveiligheid en/of anderszins twijfel doet rijzen over het vermogen van de opleidingsorganisatie om opleiding te blijven verstrekken.

Een bevinding van niveau 1 heeft onder meer betrekking op:

1. opleidingen verstrekken op een wijze die een aanzienlijk risico voor de vliegveiligheid met zich meebrengt;

2. ook na twee schriftelijke verzoeken de bevoegde autoriteit geen toegang geven tot de faciliteiten van de opleidingsorganisatie tijdens de normale werktijd, zoals gedefinieerd in ATCO.OR.B.025;

3. het verkrijgen of behouden van de geldigheid van het certificaat van opleidingsorganisatie door vervalsing van voorgelegde documenten;

4. bewijzen van wanpraktijken of frauduleus gebruik van het certificaat van opleidingsorganisatie, en

5. het ontbreken van een verantwoordelijke manager.

c) De bevoegde autoriteit geeft een bevinding van niveau 2 af bij constatering van een andere niet-naleving van de toepasselijke eisen van Verordening (EU) 2018/1139 en de onderhavige verordening, de procedures en handboeken van de opleidingsorganisatie, de soort(en) opleiding die worden verstrekt of het (de) certifica(a)t(en).

d) Wanneer tijdens het toezicht of anderszins een bevinding wordt vastgesteld, moet de bevoegde autoriteit, onverminderd aanvullende maatregelen die zijn vereist bij Verordening (EU) 2018/1139 en de onderhavige verordening, de bevinding schriftelijk aan de opleidingsorganisatie meedelen en haar vragen corrigerende maatregelen te nemen om de vastgestelde niet-naleving te verhelpen.

1. In het geval van bevindingen van niveau 1 moet de bevoegde autoriteit onmiddellijk passende maatregelen nemen om activiteiten te verbieden of te beperken en, indien van toepassing, om het certificaat in te trekken, te beperken of op te schorten, geheel of gedeeltelijk en in verhouding tot de bevinding, totdat de opleidingsorganisatie met succes corrigerende maatregelen heeft genomen.

2. In het geval van bevindingen van niveau 2 moet de bevoegde autoriteit:

i) de opleidingsorganisatie een uitvoeringsperiode toekennen voor een actieplan met corrigerende maatregelen die geschikt zijn voor de aard van de bevinding, en

ii) de door de opleidingsorganisatie voorgestelde corrigerende maatregelen en het bijbehorende uitvoeringsplan beoordelen en aanvaarden indien daaruit blijkt dat zij toereikend zijn om de niet-naleving te verhelpen.

3. Indien een opleidingsorganisatie geen aanvaardbaar actieplan met corrigerende maatregelen voorlegt, of geen corrigerende maatregelen heeft genomen binnen de door de bevoegde autoriteit aanvaarde of verlengde periode, wordt de bevinding verhoogd tot niveau 1 en wordt de in punt d), 1, bepaalde maatregel genomen.

e) De bevoegde autoriteit moet alle bevindingen die zij heeft vastgesteld en, voor zover van toepassing, de door haar toegepaste handhavingsmaatregelen en alle corrigerende maatregelen registreren, alsook de datum waarop de bevindingen worden gesloten.

f) Voor gevallen waarvoor de afgifte van een bevinding van niveau 1 of niveau 2 niet vereist is, kan de bevoegde autoriteit opmerkingen maken.";

16. Aanhangsel 1 van bijlage II wordt vervangen door:

*"Aanhangsel 1 van bijlage II*

**Formaat van de vergunning**

**VERGUNNING VAN (LEERLING-) LUCHTVERKEERSLEIDER**

De overeenkomstig deze verordening afgegeven vergunning van (leerling-)luchtverkeersleider moet beantwoorden aan de volgende specificaties:

a) Inhoud. Het nummer van de vermelding moet altijd samen met het opschrift ervan worden gedrukt. Vermeldingen I tot en met XI zijn "vaste" vermeldingen en vermeldingen XII tot en met XIV zijn "variabele" vermeldingen die kunnen voorkomen op een afzonderlijk of uitneembaar deel van het hoofdformulier, zoals hieronder voorgeschreven. Elk afzonderlijk of uitneembaar deel moet duidelijk identificeerbaar zijn als onderdeel van de vergunning.

1. Vaste vermeldingen:

(I) staat die de vergunning afgeeft;

(II) benaming van de vergunning;

(III) serienummer van de vergunning met de VN-landcode van de staat die de vergunning afgeeft, gevolgd door "(Leerling) ATCO-vergunning" en een code bestaande uit Arabische cijfers en/of Latijns schrift;

(IV) volledige naam van de houder (in Latijns schrift, zelfs als de nationale ta(a)l(en) een andere schrijfwijze gebruiken);

(IV bis) geboortedatum;

(V) adres van de houder, indien gewenst door de bevoegde autoriteit;

(VI) nationaliteit van de houder;

(VII) handtekening van de houder;

(VIII) bevoegde autoriteit;

(IX) certificering van de geldigheid en machtiging voor de verleende rechten, met inbegrip van de datum waarop zij voor het eerst zijn afgegeven;

(X) handtekening van de functionaris die de vergunning afgeeft en datum van afgifte;

(XI) zegel of stempel van de bevoegde autoriteit.

2. Variabele vermeldingen:

(XII) bevoegdverklaringen en aantekeningen met vervaldata;

(XIII) opmerkingen: taalvaardigheidsaantekeningen, en

(XIV) eventuele andere bijzonderheden waar de bevoegde autoriteit om vraagt.

b) De vergunning moet vergezeld gaan van een geldig medisch certificaat, behalve wanneer de rechten van instructeur of beoordelaar in synthetische opleidingstoestellen worden uitgeoefend.

c) Materiaal. Er wordt gebruikgemaakt van papier van de beste kwaliteit en/of ander geschikt materiaal, met inbegrip van plastic kaarten, om wijziging of uitwissing te voorkomen of duidelijk aan te geven. De bevoegde autoriteit moet uitdrukkelijk instemmen met elk gegeven dat aan het formulier wordt toegevoegd of eruit wordt geschrapt.

d) Taal. Het certificaat moet worden opgesteld in het Engels en, indien vereist door de lidstaten, in hun nationale ta(a)l (en) en andere talen, als dat nodig wordt geacht.

| Naam en logo van de bevoegde autoriteit<br>(Engels en elke door de bevoegde autoriteit vastgestelde taal) | Vereisten ([1]) |
|---|---|
| EUROPESE UNIE<br>(Alleen Engels) | “Europese Unie” schrappen voor niet-EU-lidstaten. |
| VERGUNNING VAN (LEERLING-)<br>LUCHTVERKEERSLEIDER<br><br>[Engels en elke door de bevoegde autoriteit vastgestelde taal]<br>afgegeven overeenkomstig Verordening (EU) 2015/340 van de Commissie<br>Deze vergunning voldoet aan de ICAO-normen<br>[Engels en elke door de bevoegde autoriteit vastgestelde taal]<br><br>EASA-formulier 152 — Versie 2 | Paginagrootte: één achtste van A4-formaat |

([1]) Vereisten:
De pagina’s die verwijzen naar de instructies over hoe de vergunning van leerling-luchtverkeersleider moet worden ingevuld, zijn bestemd voor gebruik door de bevoegde autoriteit of de beoordelaar die specifiek gemachtigd is om de eenheidsaantekeningen te verlengen of te hernieuwen. Bevoegdverklaringen, aantekeningen bij bevoegdverklaringen, taalvaardigheidsaantekening en aantekeningen voor instructeurs en beoordelaars die voor het eerst worden afgegeven, worden altijd ingevuld door de bevoegde autoriteit. Verlengingen of hernieuwingen van aantekeningen worden ingevuld door de bevoegde autoriteit of door de gemachtigde beoordelaars.

| | | |
|---|---|---|
| **I** | **Staat van afgifte:** | Eisen: |
| **II** | **Benaming van de vergunning:** | |
| **III** | **Serienummer van de vergunning:** | Het serienummer van de vergunning begint altijd met de VN-landcode van de staat die de vergunning afgeeft, gevolgd door "Vergunning van (leerling)-luchtverkeersleider". |
| **IV** | **Volledige naam van de houder:** | |
| **IV bis** | **Geboortedatum:** | Standaarddatumnotatie gebruiken: dag/maand/viercijferig jaar (bijvoorbeeld 31.01.2010) |
| **XIV** | **Geboorteplaats:** | |
| **V** | **Adres van de houder, indien vereist door de bevoegde autoriteit:**<br><br>Straat, plaats, gebied, postcode | |
| **VI** | **Nationaliteit van de houder:** | Aangeduid met de VN-landcode van de staat |
| **VII** | **Handtekening van de houder:** | |
| **VIII** | **Bevoegde autoriteit:** | |
| **X** | **Handtekening van de functionaris die de vergunning afgeeft en datum van afgifte** | |
| **XI** | **Zegel of stempel van de afgevende bevoegde autoriteit** | |

**IX** **Geldigheid van de rechten:**

*De houder mag de rechten van de volgende bevoegdverklaring(en) en aantekening(en) bij de bevoegdverklaringen uitoefenen, voor zover gevalideerd:*

| *Bevoegdverklaring(en)* | *Datum van eerste afgifte* |
|---|---|
| | |
| | |
| | |
| | |
| | |
| | |

| *Aantekening(en) bij de bevoegdverklaring* | *Datum van eerste afgifte* |
|---|---|
| | |
| | |
| | |
| | |

Vereisten:

Engels en elke door de bevoegde autoriteit vastgestelde taal.

De datum van eerste afgifte van een bevoegdverklaring en/of aantekening bij een bevoegdverklaring is de datum waarop de opleiding die relevant is voor die bevoegdverklaring en/of aantekening bij de bevoegdverklaring met succes is voltooid.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | |
| | | | | | |
| | | | | | |
| | | | | | |
| | | | | | |

XII bis **Bevoegdverklaringen en aantekeningen met vervaldata**

*De houder mag de rechten van de volgende bevoegdverklaring(en) en aantekening(en) bij de bevoegdverklaringen uitoefenen in de eenheden van de luchtverkeersdiensten waarvoor hij houder is van een actuele eenheidsbevoegdverklaring, voor zover hij houder is van een geldig medisch certificaat:*

| ***Eenheid (ICAO-indicator)*** (*) | ***Sector/Functie*** (*) | ***Bevoegdverklaring/Aantekening*** | ***Vervaldatum*** (*) | ***Handtekening/stempel van de autoriteit of het nummer van de vergunning en de handtekening van de beoordelaar*** |
|---|---|---|---|---|
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

(*) Niet van toepassing op vergunningen voor leerling-luchtverkeersleiders.

| | | |
|---|---|---|
| **XII ter** | **Overige aantekeningen:**<br><br>*De houder is gemachtigd de rechten van de volgende aantekening(en) uit te oefenen* | Vereisten: n.v.t. |

| *Aantekeningen voor instructeurs voor opleidingen op de werkplek/ aantekeningen voor instructeurs voor synthetische opleidingstoestellen/ aantekeningen voor beoordelaars* | *Vervaldatum* |
|---|---|
| | |
| | |
| | |

| | | |
|---|---|---|
| **XIII** | **Opmerkingen:**<br>Taalvaardigheidsaantekening(en):<br>[talen/niveau/vervaldatum] | Taalvaardigheidsaantekening(en), kennisniveau en geldigheidsdatum moeten eveneens worden vermeld.<br><br>Alle aanvullende informatie over de vergunning moet hier worden ingevuld. |

*Afkortingen*

| | | |
|---|---|---|
| **Bevoegdverklaringen voor luchtverkeersleiders** | | Vereisten: n.v.t.”. |
| **ADV** | Plaatselijke verkeersleiding visueel (Aerodrome Control Visual) | |
| **ADC** | Plaatselijke verkeersleiding (Aerodrome Control) | |
| **APP** | Naderingsverkeersleiding procedureel (Approach Control Procedural) | |
| **APS** | Naderingscontrole surveillance (Approach Control Surveillance) | |
| **ACP** | Algemene verkeersleiding procedureel (Area Control Procedural) | |
| **ACS** | Algemene verkeersleiding surveillance (Area Control Surveillance) | |
| **Aantekeningen bij de bevoegdverklaring** | | |
| **SUR** | Plaatselijke verkeersleiding surveillance (Aerodrome Control Surveillance) | |
| **PAR** | Precisienadering met radar (Precision Approach Radar) | |
| **SRA** | Nadering met surveillanceradar (Surveillance Radar Approach) | |
| **OCN** | Oceaanverkeersleiding (Oceanic Control) | |
| **Aantekeningen op een vergunning** | | |
| **OJTI** | Instructeur voor opleidingen op de werkplek (On-the-job training instructor) | |
| **STDI** | Instructeur voor synthetische opleidingstoestellen (Synthetic training device instructor) | |
| **Beoordelaar** | Beoordelaar” | |

*BIJLAGE III*

Bijlage III (DEEL ATCO.OR) bij Verordening (EU) 2015/340 wordt als volgt gewijzigd:

1. ATCO.OR.A.001 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.A.001 Toepassingsgebied**

Dit deel, uiteengezet in deze bijlage, bevat de eisen waaraan organisaties voor de opleiding van luchtverkeersleiders en luchtvaartgeneeskundige centra moeten voldoen voor het verkrijgen en behouden van een certificaat overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1139 en de onderhavige verordening.";

2. ATCO.OR.B.001 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.B.001 Aanvraag van een certificaat van opleidingsorganisatie**

a) Aanvragen van een certificaat van opleidingsorganisatie moeten tijdig worden ingediend bij de bevoegde autoriteit, zodat deze de gelegenheid heeft om de aanvraag te beoordelen. De aanvraag moet worden ingediend overeenkomstig de door die autoriteit vastgestelde procedure.

b) Aanvragers van een initieel certificaat tonen tegenover de bevoegde autoriteit aan hoe zij zullen voldoen aan de vereisten van Verordening (EU) 2018/1139 en de onderhavige verordening.

c) Een aanvraag van een certificaat van opleidingsorganisatie bevat het volgende:

1. naam en adres van de aanvrager;

2. het adres of de adressen van de plaats of plaatsen van exploitatie (waaronder, indien van toepassing, de lijst van luchtverkeersleidingseenheden) indien verschillend van het in punt 1 vermelde adres van de aanvrager;

3. de namen en contactgegevens van:

i) de verantwoordelijke beheerder;

ii) het hoofd van de opleidingsorganisatie, indien verschillend van punt i);

iii) de persoon of personen die de opleidingsorganisatie heeft aangewezen als aanspreekpunt voor communicatie met de bevoegde autoriteit;

4. de beoogde aanvangsdatum van de activiteit of wijziging;

5. een overzicht van de te geven soorten opleidingen en per soort ten minste één te geven cursus;

6. de verklaring van naleving van de toepasselijke eisen, ondertekend door de verantwoordelijke beheerder, waarin moet worden vermeld dat de opleidingsorganisatie te allen tijde voldoet aan de eisen;

7. de processen van het beheersysteem, en

8. de datum van de aanvraag.";

3. ATCO.OR.B.005 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.B.005 Wijzen van naleving**

a) Een organisatie mag alternatieve wijzen van naleving gebruiken om overeenstemming met deze verordening te bereiken.

b) Indien een organisatie een alternatieve wijze van naleving wenst te gebruiken, dient zij de bevoegde autoriteit voorafgaand aan het gebruik een volledige beschrijving te verstrekken. Die beschrijving omvat eventuele herzieningen van handboeken of procedures die relevant kunnen zijn, alsmede een toelichting op de wijze waarop conformiteit met deze verordening wordt bereikt.

De organisatie mag die alternatieve wijzen van naleving gebruiken na voorafgaande toestemming van de bevoegde autoriteit.";

4. ATCO.OR.B.010, punt b), wordt vervangen door:

"(b) Om ervoor te zorgen dat aan de toepasselijke eisen in subdeel D van bijlage I (deel ATCO) is voldaan, wordt het recht om eenheidsopleidingen en voortgezette opleidingen te verstrekken alleen verleend aan opleidingsorganisaties die:

(1) houder zijn van een certificaat voor de verlening van luchtverkeersleidingsdiensten, of

(2) een specifieke overeenkomst hebben gesloten met de verlener van luchtverkeersleidingsdiensten.";

5. ATCO.OR.B.015 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.B.015 Wijzigingen in de opleidingsorganisatie**

a) De volgende wijziging dient te worden goedgekeurd alvorens ze wordt toegepast, tenzij ze wordt aangemeld en beheerd overeenkomstig een door de bevoegde autoriteit goedgekeurde procedure, zoals vastgesteld in punt ATCO.AR.E.010, punt c):

1. een wijziging die van invloed is op het toepassingsgebied van het certificaat of de erkenningsvoorwaarden van de opleidingsorganisatie, of

2. een wijziging die van invloed is op een relevant element van de beheersystemen van de opleidingsorganisatie.

b) Voor wijzigingen waarvoor voorafgaande goedkeuring is vereist krachtens punt a), moet de opleidingsorganisatie goedkeuring vragen bij en krijgen van de bevoegde autoriteit. De aanvraag wordt ingediend alvorens een dergelijke wijziging wordt doorgevoerd, zodat de bevoegde autoriteit kan bepalen of er nog altijd wordt voldaan aan deze verordening en zo nodig het certificaat van de opleidingsorganisatie en de bijbehorende voorwaarden van de goedkeuring kan aanpassen.

Opleidingsorganisaties verstrekken de bevoegde autoriteit alle relevante documentatie.

De wijziging wordt pas ingevoerd na ontvangst van de officiële erkenning door de bevoegde autoriteit in overeenstemming met ATCO.AR.E.010.

De opleidingsorganisaties verrichten hun activiteiten onder de voorwaarden die tijdens dergelijke wijzigingen zijn voorgeschreven door de bevoegde autoriteit, voor zover van toepassing.

c) Wijzigingen van de in punt a) bedoelde elementen wegens onvoorziene omstandigheden worden onverwijld ter kennis gebracht van de bevoegde autoriteit, zodat indien nodig goedkeuring kan worden verkregen.

d) Opleidingsorganisaties brengen de bevoegde autoriteit op de hoogte wanneer zij hun activiteiten stopzetten.";

6. ATCO.OR.B.020 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.B.020 Blijvende geldigheid**

a) De certificering van een opleidingsorganisatie blijft geldig zolang het certificaat niet wordt ingeleverd of ingetrokken en op voorwaarde dat de opleidingsorganisatie de eisen van Verordening (EU) 2018/1139 en de onderhavige verordening blijft naleven, rekening houdend met de bepalingen betreffende de afhandeling van bevindingen overeenkomstig ATCO.OR.B.030.

b) Bij intrekking van het certificaat of bij stopzetting van alle activiteiten wordt het certificaat onverwijld teruggegeven aan de bevoegde autoriteit.";

7. ATCO.OR.B.030 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.B.030 Bevindingen**

Na ontvangst van kennisgeving van bevindingen die zijn opgesteld door de bevoegde autoriteit overeenkomstig ATCO.AR.E.015, moet de opleidingsorganisatie:

a) de fundamentele oorzaak van de bevinding vaststellen;

b) een corrigerend actieplan opstellen dat door de bevoegde autoriteit kan worden aanvaard, en

c) aantonen dat zij tot voldoening van de bevoegde autoriteit corrigerende maatregelen heeft genomen binnen de met die autoriteit overeengekomen periode zoals bepaald in ATCO.AR.E.015.";

8. ATCO.OR.B.035 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.B.035 Onmiddellijke reactie op een veiligheidsprobleem**

De opleidingsorganisatie treft alle veiligheidsmaatregelen die de bevoegde autoriteit voor haar activiteiten heeft opgedragen overeenkomstig ATCO.AR.A.025, punten c) en d).";

9. ATCO.OR.B.040 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.B.040 Melding van voorvallen**

a) Als onderdeel van hun beheersysteem moeten opleidingsorganisaties die opleidingen op de werkplek aanbieden, een systeem voor de melding van voorvallen opzetten en onderhouden, dat zowel verplichte als vrijwillige meldingen omvat. De in een lidstaat gevestigde opleidingsorganisaties die opleidingen op de werkplek aanbieden op het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn, zien erop toe dat het systeem voldoet aan de eisen van Verordening (EU) nr. 376/2014 en de uitvoeringshandelingen daarvan en van Verordening (EU) 2018/1139 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan.

b) Opleidingsorganisaties die opleiding op de werkplek aanbieden, stellen de bevoegde autoriteit en elke andere organisatie die op de hoogte moet worden gesteld volgens de lidstaat waar de opleidingsorganisatie opleiding op de werkplek aanbiedt, in kennis van elke veiligheidsgerelateerde gebeurtenis of omstandigheid die het gevolg is van hun opleidingsactiviteit en die een luchtvaartuig, de inzittenden of andere personen in gevaar brengt of, indien niet gecorrigeerd of aangepakt, in gevaar kan brengen, en met name ongevallen of ernstige incidenten.

(c) Onverminderd Verordening (EU) nr. 376/2014 en de gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen daarvan, moeten de in punt b) hierboven bedoelde verslagen:

(1) zo spoedig mogelijk worden opgesteld, maar in ieder geval binnen 72 uur nadat de organisatie weet heeft gekregen van de gebeurtenis of omstandigheid waarop de melding betrekking heeft, tenzij buitengewone omstandigheden dit verhinderen;

(2) worden opgesteld in een vorm en op een wijze die door de bevoegde autoriteit zijn vastgesteld;

(3) alle relevante informatie bevatten over de toestand die bekend is bij de organisatie.

(d) Voor opleidingsorganisaties die niet in een lidstaat zijn gevestigd en die opleidingen op de werkplek aanbieden op het grondgebied waarop de verdragen van toepassing zijn, moeten de eerste verplichte verslagen:

(1) de vertrouwelijkheid van de identiteit van de melder en de in het verslag genoemde personen op passende wijze waarborgen;

(2) zo spoedig mogelijk worden opgesteld, maar in ieder geval uiterlijk 72 uur nadat de organisatie weet kreeg van het voorval, tenzij buitengewone omstandigheden dit verhinderen;

(3) worden opgesteld in een vorm en op een wijze die door de bevoegde autoriteit zijn vastgesteld, en

(4) alle relevante informatie bevatten over de toestand die bekend is bij de organisatie.

e) Onverminderd Verordening (EU) nr. 376/2014 en de gedelegeerde en uitvoeringshandelingen daarvan moet, voor zover relevant, een follow-upverslag worden opgesteld waarin nadere informatie wordt verstrekt over de maatregelen die de organisatie voornemens is te treffen om soortgelijke voorvallen in de toekomst te voorkomen, en wel zodra deze maatregelen zijn vastgesteld; die follow-upverslagen moeten:

(1) worden toegezonden aan de relevante entiteiten waaraan aanvankelijk verslag is uitgebracht overeenkomstig de punten b) en c), en

(2) worden opgesteld in een vorm en op een wijze die door de bevoegde autoriteit zijn vastgesteld.";

10. in ATCO.OR.C.010 wordt punt d) vervangen door:

"d) De opleidingsorganisaties houden een lijst bij van theorie-instructeurs en hun relevante beroepskwalificaties, met inbegrip van aangetoonde passende kennis en ervaring, de beoordeling van instructietechnieken en de onderwerpen waarvoor zij bevoegd zijn.";

11. ATCO.OR.D.001, punt b), wordt vervangen door:

"b) onderwerpen, thema's en subthema's voor aantekeningen bij bevoegdverklaringen overeenkomstig de vereisten van bijlage I (deel ATCO);";

12. ATCO.OR.E.001 wordt vervangen door:

"**ATCO.OR.E.001 Luchtvaartgeneeskundige centra**

Luchtvaartgeneeskundige centra (Aero-Medical Centres — AeMC's) passen de bepalingen van subdelen ORA.GEN en ORA.AeMC van bijlage VII bij Verordening (EU) nr. 1178/2011 van de Commissie (de boordpersoneelverordening) toe ([1]), waarbij:

a) "klasse 1" overal wordt vervangen door "klasse 3", en

b) "deel MED" overal wordt vervangen door "deel ATCO.MED"."

([1]) Verordening (EU) nr. 1178/2011 van de Commissie van 3 november 2011 tot vaststelling van technische eisen en administratieve procedures met betrekking tot de bemanning van burgerluchtvaartuigen, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 216/2008 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 311 van 25.11.2011, blz. 1).

*BIJLAGE IV*

Bijlage IV (DEEL ATCO.MED) bij Verordening (EU) 2015/340 wordt als volgt gewijzigd:

1. in ATCO.MED.A.005 wordt punt a) vervangen door:

   "a) de afgifte, geldigheid, herbevestiging en verlenging van het medisch certificaat vereist voor de uitoefening van de rechten van een vergunning van luchtverkeersleider of van een vergunning van leerling-luchtverkeersleider, en";

2. in ATCO.MED.A.020 wordt punt b) vervangen door:

   "b) Naast de in punt a) vastgestelde eisen moeten houders van een medisch certificaat klasse 3 zonder nodeloze vertraging en alvorens de rechten van hun vergunning uit te oefenen, luchtvaartgeneeskundig advies inwinnen wanneer zij:

   1. een operatie of invasieve ingreep hebben ondergaan;
   2. met het regelmatige gebruik van medicatie zijn begonnen;
   3. significant persoonlijk letsel hebben opgelopen dat ertoe heeft geleid dat zij de rechten van de vergunning niet kunnen uitoefenen;
   4. aan een significante ziekte hebben geleden die ertoe heeft geleid dat zij de rechten van de vergunning niet kunnen uitoefenen;
   5. zich ervan bewust zijn zwanger te zijn;
   6. in een ziekenhuis of medische kliniek zijn opgenomen;
   7. voor het eerst corrigerende lenzen nodig hebben.

   In deze gevallen moet het luchtvaartgeneeskundig centrum of de keuringsarts de medische geschiktheid van de vergunninghouders of leerling-luchtverkeersleiders beoordelen en beslissen of zij geschikt zijn om de uitoefening van hun rechten te hervatten.";

3. in ATCO.MED.A.030 wordt punt a) vervangen door:

   "a) Aanvragers en houders van een vergunning als luchtverkeersleider of als leerling-luchtverkeersleider moeten houder zijn van een medisch certificaat klasse 3, behalve wanneer de rechten worden uitgeoefend in een omgeving voor synthetische opleidingstoestellen.".